

Univerzita Hradec Králové
Fakulta Pedagogická
Katedra kulturních a náboženských studií

**Tetování, jako symbol ve vězeňské kultuře, na příkladu vazební
věznice v Hradci Králové**
Bakalářská práce

Autor: Aneta Tošovská
Studijní program: Humanitní studia
Studijní obor: Transkulturní komunikace

Vedoucí práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Hradec Králové

Březen 2021

Zadání bakalářské práce

Autor: Aneta Tošovská

Studium: P17P0334

Studijní program: B6107 Humanitní studia

Studijní obor: Transkulturní komunikace

Název bakalářské práce: **Tetování jako symbol ve vězeňském prostředí na příkladu věznice v Hradci Králové**

Název bakalářské práce AJ: Tattoos as a symbol in prison environment on the example of prison in Hradec Králové

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Tato bakalářská práce se bude zabývat tetováním a jeho symbolickým významem ve vězeňském prostředí. První část práce bude věnována možným výkladovým schématům tetování a ve druhé části bude prostřednictvím dotazníkového šetření představená analýza hodnocení tetování z pohledu vězňů, přičemž tato část bude doplněna rozhovory s tatéry a případně i s vězni. Cílem bakalářské práce bude analýza symbolického významu tetování, které se šíří ve vězeňském prostředí.

FIKSA, Radek. Encyklopedie bodyartu. Brno: Bodyart Press, 2009. ISBN 978-80-903957-4-9.
RYCHLÍK, Martin. Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-780-6 . DOUGLAS, Mary. Čistota a nebezpečí: analýza konceptu znečištění a tabu. Praha: Malvern, 2014. ISBN 978-80-87580-91-2. FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. Umění tetování. Praha: Rebo Productions, 1998. ISBN 80-7234-028-X. FIKSA, Radek. Tetování. Brno: Bodyart Press, 2005. ISBN 9-788090- 361812.

Garantující pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Oponent: Mgr. Bc. Miloš Zapletal, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 29.3.2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 21.4.2021

vlastnoruční podpis

Aneta Tošovská

Poděkování:

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Lud'kovi Jirkovi, Ph.D. za metodické vedení práce a užitečné rady, které mně v průběhu psaní bakalářské práce byly velmi nápomocné.

Také bych ráda poděkovala rodině i přátelům za psychickou podporu při psaní této práce. Rovněž velmi děkuji řediteli vazební věznice v Hradci Králové, protože bez jeho svolení by se nemohlo dotazníkové šetření vůbec uskutečnit. A také bych ráda poděkovala všem respondentům, kteří se do dotazníkového šetření zapojili.

Anotace

TOŠOVSKÁ Aneta, Tetování, jako symbol ve vězeňské kultuře, na příkladu vazební věznice v Hradci Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2021, s., 71 , Bakalářská práce

Ve své bakalářské práci se věnuji tématu symboliky tetování ve vězeňském prostředí, na příkladu vazební věznice v Hradci Králové. Dále se v práci zabývám symbolickou antropologií a změnou pohledu na význam symbolů tetování v průběhu času ve vazební věznici v Hradci Králové.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, zda se vězňům ve vazební věznici v Hradci Králové změnil pohled na jejich či jiné symboly tetování v průběhu času, kdy pobývali ve vězeňském prostředí.

Klíčová slova

Vazební věznice, vězeň, symbol, symbolická antropologie, rodinná symbolika, tetování

Annotation

TOŠOVSKÁ Aneta, Tattoos, as a symbol in prison culture, on the example of the remand prison in Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2021, p.,71,

In my bachelor thesis I look at the issue of the tattoo symbolism of tattoos in the prison environment, on the example of the remand prison in Hradec Králové. Another topic I deal with in my thesis is symbolic anthropology and a change of perspective on the meaning of tattoo symbols over time in the remand prison in Hradec Králové.

The goal of this bachelor thesis is to find out if the prisoners in the remand prison in Hradec Králové have changed their view at theirs or different symbols of tattoos during the time spent in the prison environment.

Keywords

Remand prison, prisoner, symbol, symbolic anthropology, family symbolism, tattoos

Obsah

1	Úvod	7
2	Teoretická část	10
2.1	Symbol	10
2.2	Kultura a subkultura	13
2.3	Tetování	15
2.4	Kriminální tetování.....	21
2.4.1	Nejtypičtější tetování ve vězeňské kultuře.....	23
2.5	Závěr.....	30
3	Praktická část	34
3.1	Základní informace o vazební věznici v Hradci Králové	35
3.2	Dotazníkové šetření	36
3.2.1	Průběh výzkumu	36
3.2.2	Výběr a charakteristika respondentů.....	37
3.2.3	Vymezení výzkumného cíle	37
3.2.4	Popis a vyhodnocení dotazníku	38
3.2.5	Provedené rozhovory.....	38
3.2.6	Vyhodnocení dotazníku	39
3.2.7	Závěr	64
4	Shrnutí výsledků	66
5	Seznam použité literatury	69

Přílohy

Dotazník

1 Úvod

Tetování jako symbol ve vězeňské kultuře je téma bakalářské práce, které jsem si vybrala, abych lépe pochopila a porozuměla spojení mezi „životem za mřížemi“ a tetováním, kterési vězni nechávají udělat. Tato modifikace lidského těla mě velmi zajímá, jelikož tetování není v českém vězeňském prostředí příliš prozkoumanou sférou. Ale jaký byl hlavní impuls, díky kterému toto neobvyklé téma vůbec vybrala? Hlavním důvodem bylo, že jsem se už od narození pohybovala v „policejním prostředí“, pokud se tak mohu vyjádřit, protože většina mé rodiny v tomto sektoru pracuje, ačkoliv jsou na různých pracovních „policejních“ pozicích. Někteří se však pohybují přímo ve vězeňském prostředí, a to mě motivovalo k sepsání této bakalářské práce. Dalším důvodem byla skutečnost, že mě tetování velmi fascinuje, a proto mi přišlo velmi zajímavé spojit určité peripetie, jak mého osobního života, tak tetování ve vězeňské prostředí a prozkoumat tetování na specifickém místě, jakým je vazební věznice v Hradci Králové.

Hradec Králové jsem si vybrala proto, že jsem se v tomto městě narodila, žiji tu po celý svůj život, a přišlo mi samozřejmě zaměřit se především na toto město a zejména na vězeňské prostředí v tomto městě. Chtěla jsem zjistit o tomto prostředí a o tomto tématu více. Dalo by se říct, že tetování je v dnešní době výrazným módním trendem, a já jsem chtěla prověřit tezi, zda má v dnešní době tetování určitou symboliku pro vězně, anebo zda se jedná o pouhý doplněk lidského těla, u kterého symbolika absentuje.

Je velmi pozoruhodné, kolik informací se dá z tetování vyčíst. Je to samozřejmě široký pojem, ale zároveň prozradí o dané osobě více, než si můžeme při prvním pohledu na tetování představit. Tetování je znázorněno na lidském těle jako „obraz“ na naší kůži. Je to určité zrcadlo, které ukazuje mnohé informace z minulosti dané osoby, ale ukazuje také na současnou perspektivu člověka. V České republice je tetování spíše moderním prvkem a nemá takovou váhu a hodnotu jako v jiných zemích nebo komunitách, jakými jsou například ruskojazyčné země či asijské komunity, kde vytetování má svůj smysl, význam a především řád. Proto je důležité nahlížet na tetování ve vězeňském prostředí v České republice z perspektivy individuální a osobní a nahlížet tak na tuto

problematiku s určitým respektem. Pokud pak má určitý vězeň vytetovaný kříž, tak nemusí jít o věřícího jedince, ale tetování může mít i jiný význam. Tomuto tématu se věnují především Alena Lochmannová, která v roce 2020 vydala publikaci s názvem „*Tělo za katrem*“¹, a Barbora Vegrachtová, která napsala odbornou monografii s názvem „*Symbolika kriminálního tetování*“². Obě autorky se zabývají tetováním těl odsouzených lidí v kriminálním prostředí, a proto pro mě byly jejich knihy velmi cenným zdrojem informací, ze kterých jsem čerpala podklady pro tuto práci.

Ale jaký je hlavní cíl práce? Hlavním cílem je prostřednictvím rozhovorů a dotazníků zjistit a analyzovat, zda má tetování odsouzených nějakou váhu, určitou symboliku a především význam, anebo jestli se jedná o pouhý a prázdný „obrázek“, který pokrývá tělo vězně. Důležité je zmínit, že na území České republiky se vězeňská zařízení dělí na tři typy. Prvním typem je vazební věznice, kam jsou umístěni vězni vykonávající výkon vazby, což znamená, že jsou před pravomocným odsouzením (anebo osvobozením). Druhým typem je věznice, kde se vykonává výkon trestu odnětí svobody po pravomocném rozhodnutí soudu, a posledním třetím typem jsou speciální vězeňská zařízení, kterými jsou například vězeňské nemocnice.³Zmiňuji toto rozdělení věznic, jelikož se v práci budu zabývat vězeňským zařízením prvního typu, konkrétně tedy vazební věznicí v Hradci Králové, a to má určitá specifika, která budou popsán níže.

Práce je rozdělena na dvě části. První část je teoretická a zabývá se definicí hlavních pojmů (symbol, kultura a subkultura). Dále se zabývá typologií a funkcí tetování, ale také jeho historií. Rovněž uvádím rozdělení a fungování vězeňského prostředí na území České republiky. Závěrem teoretické části chci popsat především nejtypičtější symboly tetování ve vězeňské sféře v České republice. V teoretické části hodlám objasnit úlohu a roli tetování za mřížemi. Je nezbytné zdůraznit, že v této práci nejsou zmíněna všechna vězeňská tetování, která se

¹ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1.

² VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4.

³ MAŘÁDEK, Vladimír. *Vězeňství*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2005. ISBN 80-7368-002-5, str. 120.

objevují ve vězeňské kultuře, ale ty nejtypičtější motivy, které byly prozkoumány na území České republiky.

Druhá část práce je spojena s kvantitativním výzkumem. Původně měl sběr dat probíhat za pomoci kvalitativní metodologie, a to formou rozhovorů s vězni (za účasti zaměstnanců věznice), ale kvůli pandemii COVID-19 a opakujícímu se nouzovému stavu jsem musela způsob získávání podkladů pro bakalářskou práci změnit. Praktická část práce se tak uskutečnila formou dotazníkového šetření, které mi bylo po domluvě s ředitelem vazební věznice v Hradci Králové povoleno. Dotazník musel být kvůli pravidlům ve vazební věznici a bezpečnosti vytvořen stručně a jednoduše. To bylo dáno nejen pravidly ve věznici, ale také kvůli tomu, aby vězni měli vůbec zájem dotazník vyplnit. Dotazníkové šetření jsem doplnila o rozhovory se třemi bývalými vězni, které jsem kontaktovala díky osobním kontaktům a kteří mi pod podmínkou anonymity povolili daný rozhovor uskutečnit.

Na závěr úvodu mohu doplnit, že doufám v přínos práce, a to díky novým poznatkům a informacím, se kterými bude možné v budoucnu pracovat. Také doufám, že téma bude dále rozvíjeno, protože jsem přesvědčena, by si zasloužilo více pozornosti.

2 Teoretická část

Téma práce se nazývá „*Tetování jako symbol ve vězeňské kultuře*“, a proto je na úvod nezbytné definovat důležité pojmy, které se už v samotném názvu objevují. Jedná se o pojmy symbol a kultura, ale také budu definovat pojem subkultura. Po popsání těchto pojmů následuje část práce týkající se samotného tetování, jeho funkcí, typologie a historie. Poslední část teoretické práce se zabývá rozdělením jednotlivých motivů tetování a také přesněji definuje kriminální tetování objevující se ve vězeňském prostředí na území České republiky.

V České republice má symbolika vězeňského tetování menší významovou hodnotu nežli v jiných zemích světa, a proto je důležité nahlížet na tetování ve vězeňské sféře za pomoci kulturního relativismu. Přitom i oko zkušeného sociálního vědce může dojít k hodnoticím úsudkům. Jedním z předpokladů této práce je ovšem nehodnotit potetovaného člověka podle vnějších aspektů, ale snažit se daného jedince pochopit.

2.1 Symbol

Nyní je podstatné abych definovala samotný pojem symbol, abychom pochopili významovou rovinu tetování a jeho důležitost pro daného jedince. Nejdříve bych ráda uvedla definici symbolu podle určitých obecných encyklopedických pouček. Například Encyklopedie Britannica vysvětluje symbol jako prvek v komunikaci, který má jednoduše prezentovat nebo vystihovat charakter nebo atributy daného jevu - objektu, myšlenky, ale také třeba osoby nebo skupiny.⁴ Jedná se však o pouhé encyklopedické heslo. Významem znaků a symbolů se zabývá také sémiotika a v tomto ohledu je významný americký filozof Charles Sanders Peirce, který rozdělil znak podle toho, co zastupuje, na ikon, index a symbol. Pro účely této bakalářské práce Charlese Sanderse Peirce pouze zmíníme, ale nebudeme se mu blíže věnovat.

⁴*Britannica.com*. [online]. Dostupné na: <https://www.britannica.com/topic/symbol>.

Pro mě bude zejména důležité, že se pojem symbol objevuje také v symbolické antropologii, a právě na tyto přístupy se budeme dále orientovat. Symbolická antropologie se jako přístup objevuje v antropologii už v 60. letech 20. století a zabývá se především tím, jak je kultura ustanovena jako systém sdílených významů v rámci sociální interakce. Symbol je tak de facto sociální a kulturní konstrukcí dané skupiny osob nebo celé společnosti, který se vytváří, reprodukuje a udržuje. Podle antropologů, kteří se zabývali symbolickou antropologií, tak získávají určité podněty specifické významy, které jsou kulturně chápány.⁵

Symbolická antropologie se dělí na dvě odvětví. První je americká symbolická antropologie, ve které se projevil například známý americký antropolog a profesor Clifford Geertz. Mimo něj lze do americké antropologie zařadit také Davida Schneidera, nebo Roye Wagner. Druhou skupinou je britská symbolická antropologie, kam patří například britský antropolog Victor Turner nebo afrikanistka Mary Douglasová. Nejprve krátce představím myšlení Mary Douglasové, protože její úvahy jsou z hlediska této práce důležité. Mary Douglasová se snažila pochopit symbolické klasifikační systémy a tvrdila, že čisté nebo nečisté jevy nejsou nečisté/čisté ve své podstatě, ale pouze v určitém kulturním kontextu. Z hlediska tetování by se mohlo jednat o situace, že mimo vězeňské prostředí může být tetování vnímáno jako nečisté, ale ve vězeňském prostředí nemusí být nutně nečisté, protože plní jako samozřejmou úlohu v klasifikačním systému daného společenství a nikdo mu nemusí přiřazovat takový negativní význam, jaký má tetování ve společenském prostředí.⁶

Výše zmíněný americký profesor a antropolog Clifford Geertz je pro mě stejně důležitý. Clifford Geertz tvrdil, že pokud chceme porozumět světu, musíme se zaměřit spíše na sdílené symboly, protože člověk je upleten v jejich významech a při styku s druhými jedinci tyto symboly reprodukuje.⁷ Symbol tak nemůže stát sám o sobě, bez sociální interakce, a každý jedinec symboliku vyjadřuje v rámci

⁵ BUDIL, Ivo T. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-321-0, str. 318.

⁶ BUDIL, Ivo T. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-321-0, str. 318.

⁷ ORTNER, Sherry B. Theory in Anthropology Since the Sixties. *Comparative Studies in Society and History* 26 (1), 1984: 128-129. Published by: Cambridge University.

sociální sdílenosti symbolů.⁸Na síle a intenzitě prožitku si symbol zakládá svou živost, což je jedna z důležitých charakteristik.⁹ Podle Clifforda Geertze je pak stěžejním úkolem antropologie porozumění druhým pomocí významů, které se samy objevují v sociální interakci. Abych daným fenoménům mohla porozumět, je nutné znát vyjádření, která se užívají právě v momentech sdílenosti a tedy v rámci kulturně-sociálního kontextu.¹⁰

Další představitel symbolické antropologie je Victor Witter Turner. Jedná se o zástupce britského směru. Turner uvedl, že kulturu jako nutné je analyzovat jako symbolický systém v pojetí řádu. Zdůraznil symbol jako základní stavební kámen lidské kultury, jelikož podle něj symbol představuje entitu vázanou na sociální řád, který formuje sociální kontext.¹¹ Victor Witter Turner také rozpracoval techniky interpretace symboliky rituálů a tím přispěl k formování symbolické antropologie.¹²

Victor Witter Turner uvažoval, že symboly jsou obecně sdílené kulturní významy, které mají integrující charakter, a to by bylo s odkazem na tetování přínosné právě z hlediska vězeňského prostředí v Hradci Králové. Ovšem pro účely této práce spíše upřednostním symbolickou antropologii Clifforda Geertze, že lidé díky sociální interakci přisuzují svému okolí určité významy, které jsou sdílené a jsou aspektem k pochopení zkoumaných participantů.

Symbolika v kriminálním prostředí je však specifická. Symboly se totiž běžně ve vězeňském prostředí neprojeví tak samozřejmě, ale jsou zahalené konspirací a utajení, což také znamená, že nejsou běžně přístupné k pochopení tzv. outsiderům, kteří přichází z vnějšího světa. Do této situace spadá ruské vězeňské kriminální tetování nebo vězeňský argot či hantýrka, který se nazývá *feňa*. Dalšími

⁸PĚNIČKA. Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*. Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita, 2014, str. 87. – 88.

⁹ BECKER, Udo. *Slovník symbolů*. Vyd. 2. Přeložil Petr PATOČKA. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-284-3, str. 287.

¹⁰PĚNIČKA. Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*. Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita, 2014, str. 86. – 89.

¹¹PĚNIČKA. Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*, Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita, 2014, str. 86. – 87.

¹²PĚNIČKA. Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*, Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita, 2014, str. 86. – 87.

příklady jsou kriminální slang nebo určitá, specifická znamení rukou, která jsou v podstatě *znakovou řečí se specifickými symboly*.¹³ Tyto prvky jsou v kriminálním prostředí velmi důležité, a především jsou pro vězně cenným nástrojem prostředí, kde není možné dorozumívat se tradičním verbálním způsobem. Ovšem právě proto jsou tyto prvky méně přístupné pro badatele z vnějšího světa, kterému se nemusí vězni dostatečně otevřít.

Symbolika má ve vězeňském prostředí nesmírně důležitou roli. Toto prostředí představuje specifický svět, který má vlastní jazyk, v rámci kterého utváří, modifikuje a udržuje vlastní symboly. Tento specifický svět má také specifickou kulturu, anebo spíše subkulturu.¹⁴

2.2 Kultura a subkultura

Kultura je tak dalším pojmem, který je pro tuto práci podstatný. Problematické je, že ohledně kultury máme velké množství definic a každý z antropologů definuje kulturu jinak – ať již strukturálně, psychologicky, funkcionálně nebo jinak. Je těžké (a vlastně nemožné) určit nějakou sjednocující definici, a tak jsem si vybrala poměrně jednoduchou definici podle Roberta Murphyho, který v knize *„Úvod do kulturní a sociální antropologie“*¹⁵ popisuje kulturu následovně: *„Kultura je celistvý systém významů, hodnot a společenských norem, kterými se řídí členové dané společnosti a které prostřednictvím socializace předávají dalším generacím.“*¹⁶ Dále bych chtěla uvést definici kultury výše zmíněného antropologa Clifforda Geertze, který interpretuje pojem kultura pomocí symbolické antropologie: *„Pojetí kultury, které já zastávám, je v podstatě sémiotického charakteru. Domníváje se, že člověk je zvíře zavěšené do pavučiny významů, kterou si samo upředlo, považují kulturu za tyto pavučiny a její analýzu*

¹³ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 16.

¹⁴ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 17.

¹⁵ MURPHY, Robert Francis. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-53-2.

¹⁶ MURPHY, Robert Francis. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-53-2, str. 32.

*tudíž nikoliv za experimentální vědu pátrající po zákonu, nýbrž za vědu interpretativní, pátrající po významu.*¹⁷

Tedy kultura vyžaduje normy a pevně stanovené vzorce chování. Kultura je pomocníkem pro naše chování a také zaručuje, že i další lidé budou naše chování akceptovat. Kultura je také projevem našich zkušeností, je souhrnem všech našich znalostí a je součástí našeho každodenního života. Jak se pohybujeme, jak se oblékáme, anebo jaké motivy si necháváme vyobrazovat na svém těle, je vše dáno kulturním vlivem. Odlišnosti napříč kulturami samozřejmě existují i přes to, že z devadesáti procent každá kultura obsahuje takzvané napodobeniny jiných kultur a společností.¹⁸ Jak jsem však již uvedla výše, bylo by mylné se domnívat, že je možné podat nějakou vyčerpávající definici kultury.

Pojem subkultura, jak už svým názvem napovídá, je také spjatý s pojmem kultura. Subkultura se vymezuje (nejen) jako určitý životní styl části populace, která vykazuje znaky odlišnosti vůči zobecňujícímu a společností akceptovatelnému jednání. Jedná se tedy o takový životní styl, který vybočuje z řádu majority a zároveň tak může být do určité míry stigmatizován. Životní styl, aktivity, postoje, hodnoty, normy a další prvky tak tvoří prvky odlišnosti vůči majoritě a zároveň vyjadřují společnou identitu v rámci specifické skupiny. To však neznamená, že by subkultura byla natolik exkluzivní, aby majoritní společností byla přímo ostrakizována – jednoduše i z toho důvodu, že mnozí členové subkultury jsou v některých situacích konformní vůči majoritě a v jiných situacích vyjadřují odlišnost. Jedná se tedy o model situationalistický, protože záleží na dané situaci, kdy se subkultura projevuje jako pevný identifikační znak.

Členství v subkultuře tak může znamenat odmítání zažitého systému ve společnosti, ale vždy jen do určité míry a v závislosti na dané situaci. V určitých momentech se však dá chápat jednání subkultury, jako odlišení od konformního řádu většinové společnosti, anebo může sloužit jako snaha při hledání vlastní

¹⁷ GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur: vybrané eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-89-3, str. 14-15.

¹⁸ MURPHY, Robert Francis. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-53-2, str. 33. – 34.

identity a osobnosti.¹⁹ Podle Hany Babyrádové je subkultura definována následovně: „*Subkultura je výrazem vážného smýšlení, cítění, způsobů hodnocení a životního stylu skupiny lidí, kteří se právě prostřednictvím společného sdílení hodnot vydělují ze širšího společenství vyznávajícího dominantní kulturu. Tato skupina si vytváří zvláštní vzorce chování, vlastní estetická kritéria pro vytváření a hodnocení předmětného světa.*“²⁰ Jak jsem ale již uvedla výše, veškeré vzorce chování, estetická kritéria a další aspekty, jak je uvádí Hana Bábýradová nejsou pevně dané, ale jsou situacionalistické.

2.3 Tetování

Tetování není jen pouhý obraz na lidském těle, stává se součástí identity každého tetovaného člověka. Rovněž tetování člověka řadí v očích ostatních do určité sociální skupiny. Na základě tetování jsou lidé posuzováni svým okolím, s čímž se mnohdy pojí různé předsudky a stereotypy.²¹ Motivy, které lidé pro svá tetování volí, a to, jakým způsobem je kombinují, o jejich nositelích mnohé vypovídá, a nejen o nich, ale i tom, kdo volbu motivu ovlivnil.²²

Dalším významným pojmem pro tuto práci je tetování. Zdobení těla a nošení oděvů a různých ozdob jsou známkou a projevem, kterým se člověk jednoznačně odlišuje, a to v tendencích subkultury i symbolismu. Je celá řada možností, jak se prezentujeme v různých trendech oblékání, nošením doplňků a ozdob, odlišnými úpravami těla, jako je malování, piercing či deformace, tetování a další způsoby.²³ Mě to bude zajímat především ve vztahu k tetování ve vězeňském prostředí.

¹⁹ KELLEROVÁ, Kristýna, *Význam tetování v přirozených prostředích výchovy*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, 2015, str. 19– 20.

²⁰ BABYRÁDOVÁ, Hana. *Rituál, umění a výchova*. první. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-3029-1, str. 70.

²¹ SANDERS, Clinton. *Customizing the body: the art and culture of tattooing*. Philadelphia: Temple University Press, 2008. ISBN 978-1592-138-876, str. 41.

²² VAIL, D. Angus: „*Tattoos are like potato chips... you can't have just one*“, *The process of becoming and being a collector*. *Deviant Behavior* 20 (3), 1999, str. 258

²³ BLAŽEK, Vladimír. *Komunikace a lidské tělo: antropologie chování 5: [(učební text pro nebiologické a nepsychologické obory)]*, Plzeň, Západočeská univerzita, 2011. ISBN 978-80-261-0033-1, str. 96. – 97.

V této práci se zaměřím především na určitou typologii úpravy a ozdoby těla, jelikož tetování je jakousi obecnou tělesnou modifikací, která je doložena takřka ve všech částech světa. Celý svět tetování totiž zdobí svá těla v čase a prostoru, a je tomu tak i v moderní době, přestože dnes je hodnocen v moderních společnostech poměrně negativně: „...málokteré zdobení nebo módní trend je tak rozporuplný, aby na jedné straně vzbuzoval bezmezné nadšení a na straně druhé znechucený odpor. Tato pradávna forma úpravy těla, zvláštní fyzická mutilace, má v sobě stále něco mysteriózního, něco, co stojí proti onomu běžnému stavu a dokonalému přírodnímu výtvoru, jakým člověk je.“²⁴

Než se však zaměřím na vězení a tetování v těchto institucích, uvedu ještě symboliku tetování v určitém historicko-antropologickém kontextu. Jak jsem již zmínila v úvodu, tetování má svou historii a pojem tetování se do světových jazyků dostal především z Polynésie, kde James Cook slýchával a v roce 1769 si zapsal tahitský výraz tatau, který znamenal „označovat.“ Samojské tautau pak značilo „kreslit“ a malajské tatu zase znamenalo výraz pro „ránu.“²⁵

Co ale vede lidi k tetování? Je mnoho důvodů a jedním z nich je bezpochyby „dotvoření“ člověka, a to v tendencích vymezení se a odlišení se od přírody. Člověk musí být „omalovaný,“ aby byl vlastně člověkem, a to je už jakási antropologická konstanta. Jak napsal Claude Lévi-Strauss, ve své kultovní knize *Smutné tropy*: „...kdo zůstával v přirozeném stavu, nelišil se nijak od zvířete.“²⁶ Významů tetování je mnoho, mohou být určovány individuálně, dobově, samozřejmě i kulturně a můžeme o nich říct, že jsou nesmírně variabilní. Tetování slouží k psychologickým i praktickým účelům, ale také slouží ke zkrášlení těla a vyjadřuje mnoho pocitů člověka (lásku, pomstu, zlo, smrt, víru a mnoho dalších). Proto je tetování jedinečné a je nutné se na něj dívat relativistickým pohledem.

Tetování vykazuje mnohé funkce, které se navzájem překrývají a doplňují. Tyto funkce se dají rozdělit na osm kategorií. První kategorií je funkce **rituální**. Tato

²⁴ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 9.

²⁵ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 18.

²⁶ LÉVI-STRAUSS, Claude. *Smutné tropy*. Vyd. 2. Přeložil Jiří PECHAR, Praha, Rybka, 2011. ISBN 978-80-87067-11-6, str. 129.

funkce je často spojená s přechodovými rituály a jedná se o důkaz toho, že daná osoba prošla změnou či zkouškou a je „znovuzrozená.“ Přechodový rituál může být ve spojení s tetováním bolestivý a je doslova trvalou památkou. Proč jsou však tyto bolestivé úkony prováděny? Důvodem je začlenění se do společnosti, jelikož každý dosavadní člen společnosti si musel projít rituálem, a toto začlenění je samozřejmě spojené s tetováním: „*Pro domorodé obyvatele Pacifických ostrovů doby před kolonizací bylo tetování, ač bolestivý akt, pro obě pohlaví symbolem plné sounáležitosti se společností.*“²⁷ Kdo nepodstoupí daný rituál, je považován za slabého jedince a tím pádem nebude začleněn do společnosti. Jedinec tak může být dokonce vyloučen ze společnosti i zatracen vlastní rodinou, pokud se odmítne dát tetovat. Dalším důvodem je vlastní uspokojení a nabytí lepšího statusu ve společnosti. Rituální funkce je jedna z nejčastějších funkcí tetování.²⁸

Druhou kategorií je funkce **estetická, erotická a dekorativní**. Estetická funkce je jednou z nejzjevnějších, jelikož se jedná o ozdoby viditelné na lidském těle.²⁹ Tetování má také funkci erotickou a v některých kulturách existuje předpoklad, že čím více je tetování vidět, tím je daná osoba (sexuálně) atraktivnější. V případě estetiky, erotiky a dekorace však nejde jen o viditelnost, ale i o velikost daného motivu. Pokud je tetování složité, propracované a větší, tak se považuje za atraktivnější a krásnější. Tento příklad můžeme najít u Markézanů, kteří zkrášlují svá těla různě velikými motivy, které jim dodávají jistou atraktivitu dle daných zvyklostí.³⁰

Atraktivita v tetování je rozdílná v závislosti pohlaví. Jak se zmiňuje Petr Fuchs ve svém článku *Člověk a tetování*: „*Postačí se jen podívat na záplavu intimních ozdob dámských pozadí, lýtek, ramen, bříšek, ňader či klínů. Ne jinak je tomu u mužských protějšků. Muži tak podtrhují tradičně vnímané rysy maskulinity, síly, dravosti nebo*

²⁷SPENNEMANN, Dirk H. R. *Tetování na Marshallových ostrovech*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2007. ISBN 978-80-903957-0-1, str. 2.

²⁸RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 24.

²⁹RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 24.

³⁰RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6.

*distance od zavedených norem. Tatuáž je zkrátka prostředkem, jak u žen zvýraznit jejich ženskost a u mužů jejich mužnost.*³¹

Třetí funkcí tetování je **magicko-náboženská** funkce. Ta se vyskytuje u preliterárních národů, pro které je důležitá magie homeopatická (na základě podobnosti) a magie kontaktní (na základě kontaktu). Šlo vlastně o pověrčivost či víru v daný symbol nebo amulet, který měl ochránit daného jedince a který byl „tetován“ na lidská těla. „*Doslova si jej otiskují do svého těla, totem se stává součástí jich samých – a právě tam je jeho nejdůležitější místo*“³² Důležitými amulety byly například zvířecí motivy, které svému majiteli dávaly sílu a nadlidskou schopnost: „*Například indiáni Matesové ze severovýchodního Peru věřili, že podobá-li se člověk jaguárovi, získá veškerou jeho sílu a lovecké dovednosti – proto si všichni dospělí příslušníci kmene zdobili obličej tetováním, které má jaguáří tlamu napodobit.*“³³

Tetování bylo a je určitým spojovacím prvkem mezi božstvím a člověkem. Například na Marshallových ostrovech věřily domorodé kmeny, že pokud by se rituál neprovedl, nebo pokud by se daná osoba nenechala tetovat, nežli se objeví božské znamení, vystaví daná osoba svůj kmen a své blízké velkému nebezpečí. Tímto nebezpečím byla například ničivá tsunami.³⁴ V dnešní době se kvůli klesající religiozitě stává magicko-náboženská funkce tetování téměř neexistující.³⁵

Čtvrtá funkce je nejstarší z funkcí a nazývá se **léčebně-preventivní**. Tato funkce se řadí k nejstarším funkcím, které jsou s tetováním spojené. Například Čipevajové (původní obyvatelé Kanady) se tetovali proti bolestem zubů i páteře. Domnívali se, že tato modifikace těla je ochráněná a zaručí preventivní ochranu proti nemoci a bolesti.³⁶ Podobnou funkci bychom však našli i jinde a mnohem blíže k evropské historii.

³¹ FUCHS, Pavel. *Člověk a tetování*. Věda a život 4 (2), 1911, str. 41 – 42.

³² DURKHEIM, Émile. *Elementární formy náboženského života: systém totemismu v Austrálii*. Praha: Oikoyomenh, 2002. ISBN 80-7298-056-4, str. 127-128.

³³ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 47 – 48.

³⁴ SPENNEMANN, Dirk H. R. *Tetování na Marshallových ostrovech*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2007. ISBN 978-80-903957-0-1, str. 119.

³⁵ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 25.

³⁶ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 25.

I v dnešní moderní době nalezneme jedince, kteří věří v léčivost tetování. Do této skupiny spadá i napichování tzv. akupunkturálních bodů, které využívala a znala různá etnika. O procesu akupunktury se zmiňuje i Martin Rychlík, který cituje pasáž z knihy Marie Inez Hilgerové - „*Chippewa Child Life and Its Cultural Background*“: „Tetování bylo užíváno jako zdraví léčící postup, užívány v případech svalových bolestí, jako revmatismu, vymknutých kotníků nebo bolení zad.“³⁷

Tetování, jak už bylo výše v textu zmíněno, poskytuje o člověku různé informace, a proto se další funkce nazývá **komunikačně-identifikační**. Tetování totiž vyjadřuje osobní pocity, ale také politické názory, které daná osoba projevuje. Vytetované politické názory jsou typickým tetováním ve vězeňské kultuře, a zatímco jedno tetování může život ve vězení ulehčit, jiné může způsobit velké problémy.³⁸

Ženy volí oproti mužům spíše ty partie, které se dají lépe zakrýt a „zneviditelnit.“ Převažují tetování menších rozměrů, tvarů a jemnějších motivů, zatímco u mužů je to ve většině případů naopak, když volí větší a extravagantnější motivy, aby poukázali na svoji „mužnost“.³⁹ Každé tetování má jiný sdělovací účel, něco jiného znamená a něco jiného vypovídá o nositeli daného motivu vyobrazeném na těle.

K nejběžnějším funkcím patří funkce **sociálně-skupinová**, která vyjadřuje zájmové skupiny. Skupiny jako motorkáři, které mají svoje značky, anebo fanoušci fotbalových týmů, jsou jejich typickými nositeli. V sociálně-skupinové funkci je tetování tvořeno spíše na patrném a viditelném místě, aby byl daný motiv k příslušné skupině či člověku zjevný a lehce prokazatelný. Například v křesťanské víře byli křesťané označeni křížkem, což vypovídalo o jasné příslušnosti k dané víře. Značení kříže u křesťanské minority přetrvávalo dodnes v Egyptě.⁴⁰

³⁷ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 173.

³⁸ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 23.

³⁹ FIKSA, Radek, Tetování, Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. ISBN 978-8090-361-812, str. 22 – 23.

⁴⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 54.

Zajímavou funkcí je funkce **statusová**, také nazývaná jako **hierarchická**. Specifickým tetováním se může poukazovat status a hodnota člověka ve společnosti⁴¹. Například u Mbayá-Guaicurů byli lidé rozdělováni na tři hlavní kasty, které se dále podrobněji dělily. Každá osoba v kastě byla označena, aby bylo jednoznačně zjevné, jaký společenský status zastává: „Šlechtici si malovali těla pomocí patron nebo se tetovali – malby a tetování byly zevním znakem jejich urozenosti a plnily stejnou funkci jako erby. Z obličeje si vytrhávali všechny chloupky, včetně obočí a řas, a Evropany s obrostlými očima označovali s odporem jako „bratry pštroso.“⁴² Tetování na různých místech na těle znázorňovalo specifické postavení ve společnosti. Tetování na hrudi, na ramenech nebo na zádech bylo spíše projevem chudých a prostých lidí, zatímco tetování na krku a hlavě bylo vyhrazeno mužům z náčelnických kruhů.⁴³ Místo na těle odpovídá samotnému společenskému umístění, ale také je důležitá složitost a propracovanost daného motivu. Čím složitější je motiv, tím daný jedinec zaujímá vyšší umístění v hierarchické společnosti. To platí nejen v sociální perspektivě, ale také v rodinných vztazích. Například japonské manželky Ainů si nechávaly dodělávat a rozšiřovat dětské tetování okolo úst a brady (takzvané „ženské kníry“).⁴⁴

Poslední funkcí je funkce **individualizační**. Jedná se o jedinečnou funkci tetování, které je tak projevem jednotlivých událostí v životě člověka, které daná osoba prožila ve svém životě (např. první lásky, dětí a mnoho dalších). Každá osoba má jiný životní příběh, a proto se na tato tetování musí nahlížet také v tomto ohledu individuálně, jelikož nikdo jiný nemůže s jistotou vědět, co daný vytetovaný prvek znamená a vyjadřuje.⁴⁵ Pro daného jedince se jedná o trvalou součást jeho individuální osobnosti a jedinečnosti. Celkově však můžeme dodat, že v současné době je tetování spíše moderní záležitostí. Jedná se o projev individuality člověka a váže se k jeho zájmům (hudba, sport, umění a další) či přezdívkám, jménům idolů,

⁴¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 26.

⁴² LÉVI-STRAUSS, Claude. *Smutné tropy*. Vyd. 2. Přeložil Jiří PECHAR. V Praze: Rybka, 2011. ISBN 978-80-87067-11-6, str. 123.

⁴³ SPENNEMANN, Dirk H. R. *Tetování na Marshallových ostrovech*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2007. ISBN 978-80-903957-0-1, str. 65.

⁴⁴ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 58.

⁴⁵ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 27.

žen, přátel, dětí, manželce, znamením zvěrokruhů či členstvím v různých sociálních, etnických nebo profesních skupinách.⁴⁶

2.4 Kriminální tetování

Kriminální prostředí je velmi komplexní a jeho součástí je specifická sociální skupina, která má vlastní vnitřní pravidla, vztahy, hierarchii i statusy. Vězeňská subkultura vytváří vězeňské porozumění, které slouží vězňům pro usnadnění pobytu a překonání jejich trestu za mřížemi. V tomto ohledu je udržována sociální hierarchizace, která je patrná i na motivech tetování vězňů.⁴⁷

Tetování za mřížemi je specifický fenomén, který je typický už po staletí v různých zemích světa, včetně České republiky. Navzdory tomu je tetování ve vězeňské kultuře zakázáno, protože zákon o výkonu trestu odnětí svobody stanoví, že odsouzeným: „...je zakázáno tetovat sebe nebo jinou osobu, nechat se tetovat nebo mít ve věznici v držení pomůcky k provádění tetování; to platí obdobně také pro jiné způsoby porušování integrity lidské kůže a držení pomůcek k provádění takové činnosti.“⁴⁸ Tetování ve vězeňských prostorách je zakázané především kvůli riziku nákazy, například žloutenkou typu C nebo virem HIV. Proto jsou vězni „nuceni pracovat“ v utajení, což znamená vyrobit si improvizací tetovací strojek a barvu pouze z materiálu, který mohou v daném prostředí získat. Pro vytvoření vězeňského tetování tak potřebuje vězeňský tatér především tři náležitosti – jehlu, strojek a barvu. V minulosti se používala technika spočívající ve vyškrobání či vypíchávání tetování, ale to se už v dnešní době téměř nepoužívá.

Jako jehlu lze použít jakékoliv ostré náčiní (např. špendlík, samotnou jehlu, zbroušenou kytarovou strunu, žiletku nebo cokoli jiného, co může posloužit jako špičatý a ostrý nástroj). Často používaným a oblíbeným komponentem v 80. letech 20. století byl motůrek z walkmana, ale v současné době užívá motor z holicího

⁴⁶ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 59.

⁴⁷ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 168.

⁴⁸ §28 ods. 3. písm. e) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

strojku nebo elektrického kartáčku na zuby. Dalším komponentem pro vytvoření tetování je barva. V době komunistického Československa se barva vyráběla z klasického inkoustu nebo roztavením podpatku u vězeňské obuvi, přičemž tato fáze výroby zabrala vězňům až několik hodin utajované práce.⁴⁹ Dnes už jsou metody výroby mnohem sofistikovanější a také velice různé.

Nedílnou součástí historie tetování je tetování otroků, kriminálních, vězňů, ale také vězňů v trestaneckých koloniích nebo pracovních táborech. Tetování, ale také jiné formy modifikace lidského těla jako skarifikace nebo částečné zmrzačení těla trestanců, je známým faktem, který byl studován téměř po celém světě. I v dnešní moderní době jsou známé praktiky sekání části končetin kriminálkům, nebo vypalování speciálních ornamentů (tzv. cejchu) považovány za protiprávní jednání.⁵⁰ V pozdním středověku nebo novověku pak mohli být zločinci označováni liliovým květem nebo galejníci a ve Francii byli značkováni zkratkou GAL (každé písmeno znamenalo různé provinění, kterým se trestanec provinil).

Ve 20. století bylo tetování přisuzováno osobám z asociálních vrstev nebo představitelům specifických menšin. Otakar Nováček ve své knize *„Tetování a tetování“* se o této problematice zmiňuje následovně: *„Dnes najdeme tetování obyčejně u lidí duševní úrovně; najdeme-li však přeci ještě počestného inteligenta tetovaného, pak je to jistě z nějaké kaprice nebo z dobrodružnosti či z nešťastné náhody. Nejčastěji nalzáme tetování u cikánů, dělníků, ojediněle u herců a masérů, ale hlavně u námořníků a trestanců.“*⁵¹

V dnešní době už tato slova neplatí a můžeme s jistotou říct, že tetování prošlo výraznou proměnou. Nelze již tedy říct, že potetovaná osoba má kriminální minulost. Ve většině zemí už jsou předsudky ohledně tetování překonány, ale v jiných nikoliv. V některých zemích znamená dokonce tetování určité limity pro

⁴⁹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 170- 171.

⁵⁰ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 32 – 33.

⁵¹ NOVÁČEK, Otakar. *Tetování a tetování*. Brno: Moravské nakladatelství, 1937 [spr. 1936], str. 8 – 9.

výkon zaměstnání. Jedná se o profese, kde osoba musí vypadat seriózně jako např. v bankovním sektoru, ve státních úřadech nebo v různých podobných institucích.⁵²

2.4.1 Nejtypičtější tetování ve vězeňské kultuře

V této části práce se budu zabývat hlavními motivy tetování, které byly na území České republiky studovány. Nebudu rozebírat každý motiv, ale zaměřím se jen na tetování, která jsou typická. Díky analýze pak můžeme lépe poznat jejich význam. Tato část je podstatná, protože nám více přiblíží vězeňský svět a hloubku symbolu tetování, které se ve vězeňském prostředí v českém prostředí objevuje. Teoretickým představením tetování jsem chtěla rovněž poukázat na fakt, že například číslo nemusí značit číslo, ale že motivy na odsouzeném mohou mít individuální význam.

2.4.1.1 Extrémistická symbolika

Extrémistická aktivita je v kriminálním prostředí sice krajní situací, ale je považována za velmi ohrožující, a z toho důvodu budu o ní psát v této bakalářské práci. Extrémisté věří ve svou pravdu a jsou schopni tuto pravdu projevovat jak legálními prostředky, tak i prostředky nelegálními. Mám tím na mysli například násilí nebo konfrontaci se státní mocí, kdy mohou záměrně vytvořit krizi.⁵³

Na území České republiky existují dvě skupiny extremistů. Na jedné straně je to pravicový extremismus a na straně druhé levicový extremismus. Pravicový extremismus se navenek hlásí k myšlenkám fašismu a nacismu, jejich typickým rysem je popření rovnosti občanů. Zastávají postoje o nadřazenosti jednoho národa, etnika nebo rasy a omezují rovná práva a svobodu. Dále vyznávají antisemitské a xenofobní názory.⁵⁴ Na straně druhé je levicový extremismus, pro

⁵² VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 38.

⁵³ DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha, Triton, 2003. ISBN 80-7254-454-3, str. 9.

⁵⁴ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 116.

který je charakteristický levicový aktivismus nebo socialistické uspořádání společnosti, ačkoliv označení levicový extremismus je do značné míry kontroverzní.

Extrémistická symbolika má velmi silný význam, jelikož reprezentuje a vyjadřuje přesvědčení a víru svého nositele, který skrze symboly poukazuje a sděluje své myšlení vnějšmu světu. Tímto symbolem je i tetování, které v těchto kruzích může představovat morální závazek, bratrství, oddanost nebo sounáležitost.⁵⁵ Typická je i barva tetování - bývá černá, bílá či červená. Bílá barva znázorňuje čistotu rasy a národa, červená barva odkazuje na oheň, krev a revoluci, černá barva představuje smrt, ale také odhodlání nebo sílu. Jedná se o takzvané říšské barvy (podle nacistického názvu Třetí říše) a můžeme je nalézt téměř ve všech fašistických symbolech, přičemž vzorem je samozřejmě nacistický režim.⁵⁶

Oblíbeným tématem je také runová symbolika, přesněji řečeno runové písmo, které bylo původně využíváno na kamenných náhrobcích. Runy si ve 20. století přivlastnili nacisté. S odkazem na legendu o bohu Ódinovi můžeme dodat, že runy znázorňovaly sílu, moc a neomezený zdroj ochrany.⁵⁷ Dalším motivem, který je také důležitým, je číselná symbolika a určité nápisy vytetované na osobách. Tomu se budu věnovat především v kapitole „*Symbolika čísel a nápisů*“.

2.4.1.2 Narkomanská symbolika

V České republice velmi strmě stoupá počet uživatelů drog to jak v oblasti měkkých drog, tak i v oblasti tvrdých drog. Závislost na omamných látkách nebo i jiná sociální vazba na drogový svět může být provázena tetováním a není proto vůbec překvapující, že motiv návykových látek je typickým motivem pro

⁵⁵ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 114.

⁵⁶ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 234 – 235.

⁵⁷ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 120.

symboliku tetování.⁵⁸ Trestná činnost spojená s drogami se pak objevuje ve větší míře také ve vězeňském prostředí, a proto uvádím narkomanskou symboliku jako jeden z dalších typických aspektů, které souvisejí s tetováním ve vězeňské kultuře.

Je možné vymezit dvě možné klasifikace těchto motivů. Může se jednat o tetování, která asociují prostředí toxikomanie, jako je například injekční stříkačka, laboratorní sklo, pipety, lžička, žiletka, ale také se může jednat o motivy, které vyjadřují závislost na drogách prostřednictvím abstraktních symbolů, jako je například lebka, kostlivec, smrtka, démon či motivy smrti (které nejsou na první pohled až tak jednoznačné). Druhá klasifikace může souviset s těmi motivy tetování, které odkazují na určitou „skupinu“ drog, kterou daná osoba užívá a preferuje. Jedná se o motivy marihuany, lysohlávek nebo makovice.⁵⁹ Motivы drog této podoby se často kombinují s injekční stříkačkou, která má kolem sebe omotaný ostnatý drát. Ten poukazuje na symboliku vězeňské sféry. Každý osten drátu pak symbolizuje jeden rok strávený ve vězení. U injekční stříkačky můžeme nalézt také omotaný mák nebo džina, který z konce jehly vylétává ven. Ale objevuje se i číselná symbolika, o které se budu zmiňovat v kapitole *Symbolika čísel a nápisů*.⁶⁰

Výše zmíněná lebka je často spojována se smrtí. Motiv lebky, a tedy i smrti se pak například kombinuje s hadem, který je často vyobrazen na paži, na holeni, na předloktí nebo na rameni. Další spojení tohoto motivu (s odkazem na lebku) může být například s lidskou tváří. Tento motiv můžeme spíše spatřit na hrudníku, holeni nebo rameni.⁶¹

Motiv kostlivce nebo smrtky zahalené do černého tajemného pláště je také jedním z nejznámějších a nejtypičtějších motivů smrti. Motiv tohoto tetování poukazuje na „křehkou skořápku života,“ ale nemusí jít vždycky jen o smrt nebo

⁵⁸ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 276.

⁵⁹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 85 – 86.

⁶⁰ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 278.

⁶¹ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 278.

zlo. Vyobrazení kostry, lebky nebo zmíněného kostlivce totiž může poukazovat také na dobrou duši, která putuje do nebe.⁶²

Dalším známým motivem u drogově závislých je pavouk v síti. Je zajímavostí, že pavouk směřující hlavou dolů (směrem k nohám) naznačuje u tetované osoby, že se snažil vyléčit a odejít z drogové závislosti. Opačný směr pavouka, tedy k hlavě, pak znamená, že daná osoba nemá záměr přestat s užíváním, případně s distribucí drog.⁶³

Podstatné je umístění tetování, které není náhodné a má své opodstatnění a účel. Tetování mohou zakrývat vpichy od jehel, injekčních stříkaček nebo jizvy po užívání drog, ale také upozorňovat na určité kategorie návykových látek, se kterými se drogová osoba potýkala nebo nadále potýká. Běžnými místy pro umístění tetování je předloktí a vrchní část dlaně. Méně časté umístění tetování na těle drogově závislé osoby je pak krk, okolí klíčních kostí nebo bicepsy.⁶⁴ Alexander Borokhov, Roland Bastiaans a Vladimír Lerner své studii uvádí, že lokace těchto tetování drogově závislých je v přímém kontrastu s tetováním ostatních zločinců, kteří si své motivy raději nechávají vyobrazovat na ramenech, horní část paží, pod klíční kostí nebo na prstech.⁶⁵

Motivy tetování můžeme nalézt i u dealerů. Jedná se o již zmíněné motivy makovice, injekční stříkačky nebo džina unikající z láhve. Tetování u obou skupin, u drogově závislých i u dealerů, si jsou velmi podobná, jelikož obě skupiny spadají do jedné kategorie osob pracujících s drogami.⁶⁶

Mezi závislosti řadíme také hazard. Tetování je v tomto případě spojeno s karetními hrami, zelenými esy, které zobrazují štěstí i smrt, anebo hořící kostky, kde má plamen znázorňovat štěstí a vášeň. Kostky ale také mohou znázorňovat

⁶² WATKINS, Jack. *Tetování: symboly a významy*. Praha: Brána, 2011. ISBN 978-80-7243-523-4, str. 213. – 214.

⁶³ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 278.

⁶⁴ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 89.

⁶⁵ BOROKHOV, Alexander., BASTIAANS, Roland., LERNER, Vladimír. Tattoov Designsv Amongv Drugv Abusers. *The Israel journal of psychiatry and related sciences* 43(1), 2006. str. 31.

⁶⁶ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 94 – 95.

nejistotu. Dále se může jednat o symbol žolíka nebo číslo sedm⁶⁷. Můžeme také narazit na motivy kuličkové koule, hracích žetonů nebo vyobrazení rulety.

Přístup závislých osob klade před badatele zajímavou otázku, zda může počet tetování na těle osoby souviset s kriminálním chováním. Tuto otázku si kladli například i vědci z Floridské státní univerzity, fakulty kriminologie a trestní justice Severní Univerzity v Michiganu v USA. Hlavním cílem bylo zjistit a vyhodnotit vazbu mezi tetováním ve vězení, násilným chováním ve výkonu trestu a recidivním chováním po propuštění z vězeňského prostředí. Bylo vyzpozorováno, že odsouzená osoba s jedním nebo více tetováními má větší předpoklad k porušování kázně ve srovnání s odsouzenými, kteří tetování nemají.⁶⁸

2.4.1.3 Náboženská symbolika

Ve vězeňském prostředí můžeme také spatřit motivy víry. Je ale možné, aby byla věřící osoba vůbec tetována? Zákaz tetování v judaismu, v islámské kultuře či v katolicismu je velmi odsuzováno a také židovsko-křesťanská víra se dlouhou dobu stavěla proti tetování. „Oponenti“ však využívali tetování i v rámci své víry. Doposud se ale vede debata, zda je možno povolit křesťanům tetovat svá těla.⁶⁹

Odkazy na tetování lidských těl můžeme dohledat jak ve Starém zákoně, tak i v Novém zákoně. Můžeme si uvést úryvek ze Starého zákona: „*Nebudete svá těla zjizvovat pro mrtvého ani si dělat nějaké tetování. Já jsem Hospodin.*“ (Leviticus 19:28)⁷⁰ Křesťanští odpůrci tetování zmiňují také slova svatého Pavla: „*Mějte na paměti, že vaše tělo je chrámem svatého Ducha, který v něm bydlí a kterého vám dal*

⁶⁷ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 280.

⁶⁸ BALES D. William., BLOMBERG Thomas. G., WATERS K. E. Kevin., Inmate Tattoos and In-Prison and Post-Prison Violent Behavior. *International Journal of Criminology and Sociology* 21 (2), 2013. str. 20. – 31.

⁶⁹ SCHEINFELD, Noah.: Tattoos and religion. *Clinics in Dermatology* 25 (3), 2007. str. 152 – 163.

⁷⁰ *Bible kralická: Starý a Nový zákon: [podle posledního vydání Kralického z roku 1613 Biblí svatá, aneb, Všechna svatá písmena Starého i Nového zákona]*. Neupr. a úplné vyd. Liberec: Družstvo Ekon, 2014. ISBN 978-80-87995-00-6. – Starý zákon, Leviticus, třetí kniha Mojžíšova, 19. kapitola, 28. verš

Bůh. Nepatříte už sami sobě, byli jste koupeni - a velmi draze koupeni. Ať tady i vaše tělo dělá Bohu čest!" (1. list Korintským 6:19-20)⁷¹

Víra a náboženství je ve vězeňském prostředí viděna prostřednictvím motivů tetování spjatých s náboženským vyznáním. Mezi typické symboly můžeme zařadit křesťanský kříž, Madonu, samotnou hlavu Ježíše Krista, anděly, růženec a mnohé další motivy tetování. Náboženské motivy nemusejí mít jen věřící odsouzení, ale také ti, kteří si nechávají náboženské motivy tetovat z důvodu dodání síly a překonání náročného pobytu za mřížemi. Tyto motivy můžeme najít především na levé straně hrudníku (u srdce). Blízkost k srdci znázorňují i rodinné motivy - jména členů rodiny, obličej rodinných příslušníků nebo určitá data.⁷²

Podstatné je si ale uvědomit, že náboženské motivy mají na různých místech různé významy. Například v ruském prostředí značí Madona, že se odsouzená osoba už jako kriminálník narodila. Osoba, která má Madonu s dítětem v náručí, se dokonce ve vězeňské kultuře přímo narodila. Vyobrazení samotného Ježíše Krista značí zloděje nebo dokonce vraha. Motiv Panny Marie se zase objevují u osob s pedofilními sklony. V českém prostředí nejsou náboženské motivy příliš specifikovány. Objevuje se například kombinování rodinných motivů s náboženskými motivy, kdy je obličej Madony nahrazen obličejem manželky či partnerky, a nebo motiv anděla s tváří dítěte odsouzeného.⁷³

2.4.1.4 Symbolika čísel a nápisů

Tradiční tetování, které můžeme ve vězeňském prostředí spatřit, je nápis A.C.A.B. Ten je možné zařadit k typickým vězeňským motivům v souvislosti se symbolikou čísel a nápisů. Jeho význam vyjadřuje negativní a nenávistný postoj

⁷¹ Bible kralická: Starý a Nový zákon: [podle posledního vydání Kralického z roku 1613 Biblí svatá, aneb, Všechna svatá písmena Starého i Nového zákona]. Neupr. a úplné vyd. Liberec: Družstvo Ekon, 2014. ISBN 978-80-87995-00-6. – Nový zákon, první list Korintským, 6. kapitola, 19. – 20. verš

⁷² VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 210.

⁷³ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 264 – 276.

vůči autoritě a jeho překlad znamená „*All Cops Are Bastards*“, neboli „*Všichni policajti jsou hajzlové (bastardi)*“.⁷⁴ Někteří ale tvrdí, že význam A.C.A.B. má ve skutečnosti (alespoň pro ně) jiný smysl. Alternativou tak je například „*All cats are beautiful*“, což do překladu znamená „*Všechny kočky jsou krásné*“, ale ve skutečnosti se jedná o výmluvu, aby se daný jedinec vyhnul perzekuci ze strany policie, anebo jiného orgánu.⁷⁵

Popularita tetování písmen A.C.A.B. se objevuje především u delikventních skupin, které spojuje nenávisť k autoritě, jako je stát nebo policie. Tento akronym, se tak objevuje především u anarchistů, extrémistů, sportovních chuligánů, narkomanů a dalších skupin. Ty jsou pak provázané s ilegální trestnou činností.⁷⁶

Písmena A.C.A.B. můžeme nejčastěji spatřit na hrudníku, zádech, na dolních i horních částech končetin, na krku, na bedrech nebo na konci článků prstů. Je tedy zřejmé, že tetování se objevuje především na viditelných místech, a to není náhoda, protože daná osoba chce dát najevo svoji sílu, kuráž, odvahu, dominanci nebo pohrozit soupeři. S umístěním souvisí i design tetování, které můžeme spatřit od jednoduchých motivů až po velmi složité a propracované tetování.⁷⁷

Další zkratky, které můžeme ve vězeňské kultuře spatřit, je nápis „*RAHOWA*“, neboli „*Racial Holy War*“, přičemž tuto zkratku můžeme nalézt u neonacistů. Doslova znamená „*rasistickou svatou válku*.“ Jedná se tedy o zkratku symbolizující boj bílé rasy proti židům a menšinám a v důsledku má vést k árijské vládě na celém světě.⁷⁸

⁷⁴ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1, str. 231 – 232.

⁷⁵ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 144.

⁷⁶ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 141 – 142.

⁷⁷ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 143.

⁷⁸ KALAMÁR, Štěpán. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava: KeyPublishing, 2011. Monografie (KeyPublishing). ISBN 978-80-7418-103-0, str. 36.

2.5 Závěr

V teoretické části práce jsem rozpracovala symbolickou antropologii, pojem kultura a subkultura a tetování. Právě tetování je předním tématem této práce, proto bylo pro mě podstatné uvést typologii tetování a jeho nejčastější symboly na území České republiky. V dnešní době jsou sice symboly tetování spíše módním trendem, ale je velmi důležité na tento fakt nahlížet i se zřetelem na danou osobu, která určitý motiv na svém těle má.

V teoretické části jsme symbolickou antropologii podrobně popisovali a nyní je důležité ji propojit s tetováním. Podle nejznámějšího představitele symbolické antropologie Clifforda Geertze nemá symbol takový význam mimo kontext svých vztahů s ostatními symboly a žádný symbol nemůže být uveden separovaně, ale pouze v rámci sdílenosti.⁷⁹ Tato věta nám už sama napovídá, že symboly jsou utvářeny a reprodukovány v sociální interakci. Dále jsem v práci použila slova Clifforda Geertze, který interpretuje pojem kultura pomocí symbolické antropologie: *„Pojetí kultury, které já zastávám, je v podstatě sémiotického charakteru. Domníváje se, že člověk je zvíře zavěšené do pavučiny významů, kterou si samo upředlo, považují kulturu za tyto pavučiny a její analýzu tudíž nikoliv za experimentální vědu pátrající po zákonu, nýbrž za vědu interpretativní, pátrající po významu.“*⁸⁰

V dnešní době, kdy je tetování v českém prostředí módním trendem, má stále pro některé osoby jistou symboliku a význam a může poskytnout mnohé informace o odsouzené osobě. Ve vězeňském prostředí se v rámci této práce objevují zejména symboly tetování jako hodnotné a opodstatněné, které vychází z jednání daných jedinců, před tím než přišli do vězení. Mělo tak specifickou hodnotu před jejich nástupem do vazby. Můžeme říct, že osobám se symbolika motivu a jeho význam nějakým způsobem „zakořenily do hlavy“ jako výsledek sociální interakce již během pobytu mimo věznici a důležitý je zde právě jejich sociální svět, ve kterém

⁷⁹ PĚNIČKA, Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*. Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita: Brno, 2014, str. 87 – 88.

⁸⁰ GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur: vybrané eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-89-3, str. 14 - 15.

se díky sociální interakci upevnila významovost jejich tetování. Symbolika tetování je tak ovlivňována už samotným prostředím, ve kterém se daní jedinci pohybovali, a nebo přímo v rodině, ve kterém vyrůstali. Působí zde mnoho faktorů, které mají vliv na motivy vytvořené na těle. To dále rozpracujeme v praktické části v návaznosti na odpovědi respondentů z dotazníkového šetření.

V práci jsem zmínila i funkčnost tetování, která se navzájem překrývají a doplňují. Tyto funkce se dají rozdělit do osmi kategorií, kterými jsou: **rituální, estetická, erotická a dekorativní, magicko-náboženská, léčebně-preventivní, komunikačně-identifikační, sociálně-skupinová, statusová** (také nazývaná jako **hierarchická**) a poslední funkcí je funkce **individualizační**. Těchto osm funkcí představuje také symboliku, kterou můžeme spatřit jak v běžném životě, tak v kriminálním prostředí.⁸¹

Funkce **rituální** je často spojená s přechodovými rituály a jedná se o důkaz toho, že daná osoba prošla změnou nebo zkouškou během svého života. Tyto úkony jsou obecně bolestivé. Důvodem je začlenit se do společnosti, jelikož každý dosavadní člen společnosti si musel projít rituálem a toto začlenění je samozřejmě spojené s tetováním.⁸²

Další funkcí je **estetická, erotická a dekorativní** funkce. Estetická funkce je jednou z nejzjevnějších, jelikož se jedná o ozdoby viditelné na lidském těle.⁸³ Tetování má také funkci erotickou a v některých kulturách existuje předpoklad, že čím více je tetování vidět, tím je daná osoba (sexuálně) atraktivnější. Tady nese tetování především symboliku sexuality a vášně. V případě estetiky, erotiky a dekorace nejde jen o viditelnost, ale i o velikost daného symbolu vytetovaného na těle. Pokud je tetování složité, propracované a větší, tak se považuje osoba za atraktivnější a krásnější.⁸⁴

⁸¹ HILGEROVÁ, M. Inez. *Chippewa Child Life and Its Cultural Background*. Michigan: Minnesota Historical Society Press. 1992. ISBN 978-0873512718.

⁸² SPENNEMANN, Dirk H. R. *Tetování na Marshallových ostrovech*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2007. ISBN 978-80-903957-0-1, str. 2.

⁸³ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 24.

⁸⁴ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 45 a str. 125.

Magicko-náboženská funkce se vyskytuje u preliterárních národů, pro které je důležitá magie homeopatická (na základě podobnosti) a magie kontaktní (na základě kontaktu). Šlo o pověřčivost či víru v daný symbol nebo amulet, který měl ochránit daného jedince a který byl „tetován“ na lidská těla.⁸⁵ K této funkci se dá přiřadit i náboženská symbolika, která má spojitost s vězeňským prostředím. Mezi typické náboženské symboly ve vězeňském prostředí můžeme zařadit například křesťanský kříž, Madonu, samotnou hlavu Ježíše Krista, anděly, růženec a mnohé další motivy. Náboženské motivy nemusejí mít jen věřící odsouzení, ale také jiní jedinci.⁸⁶

Léčebně-preventivní funkce se řadí k nejstarším funkcím tetování. I v dnešní moderní době nalezneme osoby, které věří v léčivost tetování a k jejich zkušenostem patří i napichování tzv. akupunkturálních bodů, které využívala a znala různá etnika. V kriminálním prostředí se tato funkce běžně nevyskytuje.

Tetování sděluje o člověku různé informace, a proto je důležitá další funkce **komunikačně-identifikační**. U této funkce vyjadřuje symbolika tetování pocity, ale také politické názory. Zejména politické názory jsou typické tetováním pro vězeňskou kulturu, a zatímco jedno tetování může život ve vězení ulehčit, jiné může způsobit velké problémy.⁸⁷ Každé tetování má jiné sdělení a ve vězeňském i v běžném životě představuje symbol, který má o daném člověku něco napovídat a poukázat například co má rád či například jaké je národnosti, země či víry.

K nejběžnějším funkcím tetování patří také funkce **sociálně-skupinová**, která tímto spojuje celé skupiny –např. motorkáře, kteří mají své značky, anebo fanoušky fotbalových týmů a mnoho dalších skupin. K této funkci se dá přiřadit i extrémistická symbolika, která má velmi silný význam kvůli reprezentaci a vyjádření přesvědčení o víře svého nositele, který skrze symboly poukazuje a

⁸⁵ DURKHEIM, Émile. *Elementární formy náboženského života: systém totemismu v Austrálii*. Praha: Oikoymenh, 2002. ISBN 80-7298-056-4, str.127 - 128.

⁸⁶ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 210.

⁸⁷ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 23.

sděluje své nekonformní uvažování vnějšmu světu. Tetování pak v těchto kruzích může představovat morální závazek, bratrství, oddanost nebo sounáležitost.⁸⁸

Zajímavou funkcí je funkce **statusová**, která je také nazývána jako **hierarchická**. Specifickým tetováním se tak může poukazovat na status a na hodnotu člověka ve společnosti⁸⁹. Tetování na různých místech těla znázorňovalo specifické sociální postavení ve společnosti. Hierarchické rozdělení podle symboliky tetování můžeme spatřit i ve vězeňském prostředí, kde místo na těle napovídá samotnému hierarchickému umístění jedince. Důležitá je ale také složitost a propracovanost daného motivu. Čím složitější je motiv, tím vyšší má daný jedinec umístění v hierarchické společnosti. To platí nejen pro kriminální prostředí, ale také pro sociální perspektivu nebo pro rodinné vztahy.⁹⁰

Poslední funkcí je funkce **individualizační**. Jedná se o jedinečnou funkci tetování, které je tak projevem jednotlivých událostí v životě člověka (např. první lásky, dětí a mnoho dalších). Každá osoba má jiný životní příběh, a proto se na tato tetování musí nahlížet také v tomto ohledu individuálně, jelikož někdo jiný nemůže s jistotou vědět, co daný vytetovaný prvek znamená a vyjadřuje.⁹¹ Pro daného jedince se však jedná o trvalou součást jeho jedinečnosti. Celkově však můžeme dodat, že v současné době je tetování spíše moderní záležitostí a individuální projevy se váží k jeho zájmům (hudba, sport, umění a další) nebo přezdívkám, jménům idolů, žen, přátel, dětí, manželky, znamením zvěrokruhů, anebo ke členstvím v různých sociálních, etnických nebo profesních skupinách.⁹²

Co se týče tetování v kriminálním prostředí, můžeme symboliku tetování rozdělit na extrémistickou, narkomanskou, náboženskou a symboliku čísel a nápisů. Nejdůležitějším je ale především fakt, že tetování je individuální. I přes všechny definice, co jsem v této práci uvedla, nemusí tetování jakékoliv definici nějakým způsobem odpovídat. V dnešní době je tetování spíše osobním vzkazem,

⁸⁸ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 114.

⁸⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 26.

⁹⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 58.

⁹¹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5, str. 27.

⁹² RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6, str. 59.

vzpomínkou, módním trendem nebo ozdobou lidského těla a výše uvedené definice smíchá „promíchává,“ než aby se drželo jedné úzce vymezené definice. Každé tetování je však dáno sociálním prostředím a jeho nositel si nechává vytvořit tetování především na základě toho, s kým se stýká, s kým utváří sociální interakci a pod jaký vliv svého okolí se dostal. Tetování a jeho symbolika je tak dána sociálně. Na to odkážeme i v praktické části, kde se budeme věnovat (mimo jiné) tomu, jak sociální prostředí respondenty formovalo a jak tetování s jejich prostředím souvisí.

3 Praktická část

V této části se budu zabývat kriminálním tetováním ve vazební věznici v Hradci Králové. Praktická část má za cíl zjistit, zda má v kriminálním prostředí tetování nějakou hodnotu, význam či symboliku danou sociálním prostředím jedince, anebo je to jen náhodný „nápad“ vytetovaný na těle vězně? Další výzkumnou otázkou je, zda odsouzený změnil svůj pohled během svého pobytu ve vězení?

Průzkum jsem započala kontaktováním hradecké vazební věznice a velmi rychle mi byl umožněn přístup samotným ředitelem. Původně jsem měla přístup jen k některým vybraným vězňům, ale jelikož se objevila pandemie COVID-19 a nouzový stav, oznámil mi ředitel věznice, že kvůli opatřením se rozhovory ruší a touto metodou nemohu absolvovat svůj výzkum pro praktickou část bakalářské práce. Jednalo se o zásadní problém, protože rozhovory nemohly být realizovány a tím pádem nemohla být použita ani kvalitativní metodologie, která je pro výzkum individuálního pojetí tetování nejvhodnější.

Abych mohla výzkum i nadále provádět, zvolila jsem alternativní řešení v podobě kvantitativní metodologie, konkrétně dotazníkové metody. Nejedná se o zcela vhodnou metodu pro tuto bakalářskou práci, protože jsem se nemohla dobře dostat k subjektivním identifikacím vězňů a k jejich individuálnímu chápání tetování. Mé řešení přijal i ředitel vazební věznice a umožnil mi dotazníky předat vybraným odsouzeným vězňům, kteří mají na svém těle tetování. Samotné dotazníkové šetření nebylo dostačujícím informačním zdrojem pro můj výzkum a

analýzu, jelikož dotazník na doporučení věznice musel být maximálně zjednodušen a zestručněn, aby vězni vůbec chtěli na dotazník odpovídat. K dotazníkové metodě jsem poté přidala ještě tři rozhovory s bývalými vězni, které jsem si osobně vyhledala a zkontaktovala je přes sociální síť. Pod podmínkou anonymity mi bývalí vězni přislíbili rozhovor o problematice tetování (zda se změnil jejich pohled na tetování během pobytu ve věznici a jak na svá i jiná tetování pohlížejí po propuštění z vězení).

Nápomocni mi rovněž byli zaměstnanci věznice, kteří byli ochotni podělit se o své zkušenosti ohledně tématu a provést semnou kratší rozhovory. Jedním z nich byl přímo ředitel, dále sociální pracovník, dozorce a psychologka. Všichni mi během výzkumu a analýzy tématu a prostředí velice pomáhali.

Dotazník je zaměřený na symboliku a význam tetovaných osob za mřížemi ve vazební věznici a má dvě části. První část je část informační, kde se dotazuji odsouzených na osobní údaje. Druhá část dotazníku je pak zaměřena přímo na téma tetování. Dotazník má dohromady sedmnáct otázek a vyplnilo ho 70 vězňů. Použitelných pro výzkum však bylo pouze 60 dotazníků. Je důležité dodat, že každý vězeň nechtěl spolupracovat a odpovídat na dané otázky. Věřím, že osobní kontakt s vězni by mi pomohl téma rozpracovat podrobněji. Proto je velmi důležité na tento fakt brát zřetel.

3.1 Základní informace o vazební věznici v Hradci Králové

Vazební věznice v Hradci Králové byla vystavěna společně s krajským soudem, a to v roce 1935. Do roku 1953 byl objekt spravován Československem – správní justicí – a v roce 1953 byla věznice převedena na Ministerstvo vnitra.

V roce 2010 bylo zprovozněno první oddělení se zmírněným režimem (OZR) pro 41 obviněných mužů. V průběhu dalšího období byla kapacita navýšena

o 24 míst. V roce 2019 bylo zprovozněno i pro ženy s kapacitou 16 míst. Nyní má 60% její celkové ubytovací kapacity.⁹³

3.2 Dotazníkové šetření

Dotazník, který jsem vězňům předala na vyplnění, má dvě části. První část (sedm otázek) je informativní a ptám se v ní na základní informace o vězních. Druhá část – která se týká samotného symbolu tetování - mi pak měla umožnit hlubší vhled do uvažování vězňů, anebo alespoň v co nejširší možné míře. Chtěla jsem tímto osobním zjištěním více porozumět významu jejich tetování, když nebylo možné uskutečnit přímé rozhovory. Dotazník měl celkem 17 otázek a podoba dotazníku je přiložena v příloze této práce. Výběr jednotlivých otázek i odpovědí rozebírám kapitole s názvem *Analýza dotazníku*.

Dále mám k dotazníku doplněné tři rozhovory s bývalými vězni vazební věznice v Hradci Králové, kteří odpovídají v rozsáhlejší formě na otázky, které jsem předkládala formou dotazníků i vězňům. Poslední otázkou doplňuji pohled na tetování po výkonu trestu a propuštění z vazební věznice.

3.2.1 Průběh výzkumu

Po nastudování odborné literatury jsem sepsala otázky a po konzultaci a projednání otázek s vedoucím práce, jsem odeslala dotazník do vazební věznice v Hradci Králové. Asistentka ředitele dotazník předala na vyplnění konkrétním vězňům, které vybral sám pan ředitel podle toho, zda má či nemá vězeň tetování. Všichni respondenti byli v hlavičce dotazníku stručně a jasně informováni, že je celé dotazníkové šetření anonymní a že jeho výsledky bude použity pouze pro účely mé bakalářské práce. Předpokládám, že všichni respondenti, kteří

⁹³ *Vazební věznice Hradec Králové*. [online]. Dostupné na: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-hradec-kralove/o-nas/>

dotazníkové šetření vyplňovali, odpovídali pravdivě a neměli žádný důvod lhát nebo si odpovědi vymýšlet.

Po týdnu od odeslání dotazníkového šetření se mi zpět vrátilo téměř sedmdesát dotazníků, ale z toho deset dotazníků jsem musela z výzkumu vyloučit, jelikož nebyly pro vyhodnocení dotazníkového šetření relevantní (nebyly zcela vyplněné). Po prozkoumání a analýzu dotazníků jsem využila kvalitativní metody a domluvila jsem si rozhovory se třemi bývalými vězni hradecké vazební věznice, kteří více ujasnili a upřesnili téma tetování v tomto prostředí. Rozhovory jsem v bakalářské práci využila jako doplnění k dotazníkům.

3.2.2 Výběr a charakteristika respondentů

Respondenti byli plnoleté osoby, tedy s minimální věkovou hranicí 18 let, a pobývaly v hradecké vazební věznici. Na svém těle mají motiv tetování nebo o tomto fenoménu tetování ve vězeňském prostředí mají určité informace. Vězni byli všichni muži, převážně mladšího věku, okolo dvaceti až třiceti let, ale našli se i výjimky, kdy na dotazník odpovídali i starší vězni. U rozhovorů s bývalými vězni jsem dbala na to, aby měli na svém těle tetování. U respondentů mě upozorňoval ředitel vazební věznice, že každý vězeň nebude chtít odpovídat nebo nebude odpovídat na dotazník i přes skutečnost, že dotazník byl podán jako anonymní. To se také ukázalo jako pravdivé.

3.2.3 Vymezení výzkumného cíle

Cílem mé práce bylo prozkoumat tetování jako symbol ve vězeňské sféře, a tona příkladu hradecké vazební věznice. Chtěla jsem zjistit, zda tetování má pro vězně ve vazební věznici stejný význam jako před nástupem do věznice (pokud ho měli již předtím) a zda se jejich pohled na tetování během pobytu ve vazbě změnil a jak. Hlavní výzkumná otázka práce tedy zněla, jak se změnil pohled vězňů na tetování před a během pobytu ve vězeňském prostředí. Dalším cílem bylo zjistit, zda má vůbec tetování pro vězně nějakou váhu a význam. Na tyto otázky jsem

chtěla najít odpovědi pomocí dotazníkového šetření, které se přímo nebo nepřímo týká jejich tetování.

3.2.4 Popis a vyhodnocení dotazníku

Dotazníkové otázky jsou nastavené tak, aby respondenti vybírali převážně z odpovědí ANO/NE. To mi bylo doporučeno i ředitelem věznice, a to zejména kvůli „zhoršené“ komunikaci vězňů s cizími lidmi. Respondenti měli také možnost, pokud sami chtěli, rozvést odpověď na otázku a vyjádřit tak svůj postoj a názor.

V grafech jsou uvedené odpovědi respondentů na jednotlivé otázky. Grafy ukazují rozdělení vězňů na určité skupiny a nabízejí nám i další možnosti pro následné zkoumání, kterému bych ráda věnovala svoji pozornost, jelikož je dané téma stále ještě velmi málo prozkoumanou sférou na území České republiky. V grafech každou otázku analyzuji a popíši. Uvádím, jak odsouzení vězni odpovídali a reagovali na dané dotazníkové otázky.

3.2.5 Provedené rozhovory

Prvního bývalého vězně můžeme označit jako Petra. Je mu 24 let, dokončil s výučním listem Střední odbornou školu a Střední odborné učiliště v Hradci Králové. Po ukončení střední školy byl Petr odsouzený a ve vazební věznici v Hradci Králové pobýval po dobu jednoho roku za menší přestupky (jako například krádeže). Poté neměl takovou možnost uplatnit se na trhu práce. Jeho záliby jsou sport, posilování a běh.

Druhého bývalého vězně pojmenujeme Lukáš. Je mu 45 let. Vystudoval Střední průmyslovou školu stavební v Hradci Králové s maturitou a do vazební věznice se dostal za neplacení alimentů. Po odchodu z vazební věznice začal pracovat v jednom nejmenovaném obchodním řetězci jako skladník a pracuje zde dosud. Jeho zálibou jsou auta.

Třetího a posledního bývalého vězně, se kterým jsem prováděla rozhovor, označíme jako Tomáše, jemu 31 let. Vystudoval s výučním listem Střední školu služeb a gastronomie v Hradci Králové a ve vazební věznici pobýval dva roky za

prodej a užívání drog. V dnešní době si Tomáš nedokáže najít zaměstnání, a proto je evidován na úřadu práce. Mezi jeho záliby patří hraní pokeru a sledování seriálů.

Všichni tři bývalí vězni mají dítě či děti a pobývali posledních pět let v Hradci Králové. Ani jeden z bývalých vězňů nepatří mezi věřící osoby. Všichni uvedli, že jejich pobyt ve vazební věznici jim komplikuje osobní i kariéerní život.

3.2.6 Vyhodnocení dotazníku

3.2.6.1 První část dotazníku (osobní a informační část dotazníku)

Informační částí dotazníku jsem chtěla více poznat a charakterizovat vězně, jelikož kvůli pandemii COVID-19 jsem měla zakázaný přístup do vazební věznice a nemohla provést rozhovory s vězni, kteří mají tetování či o tomto tématu něco vědí, proto jsem vybrala jinou možnost charakteristiky a poznání vězňů, a to přes informační část dotazníku, který aspoň mírně napoví, jací lidé s tetováním se ve vazební věznici vyskytují.

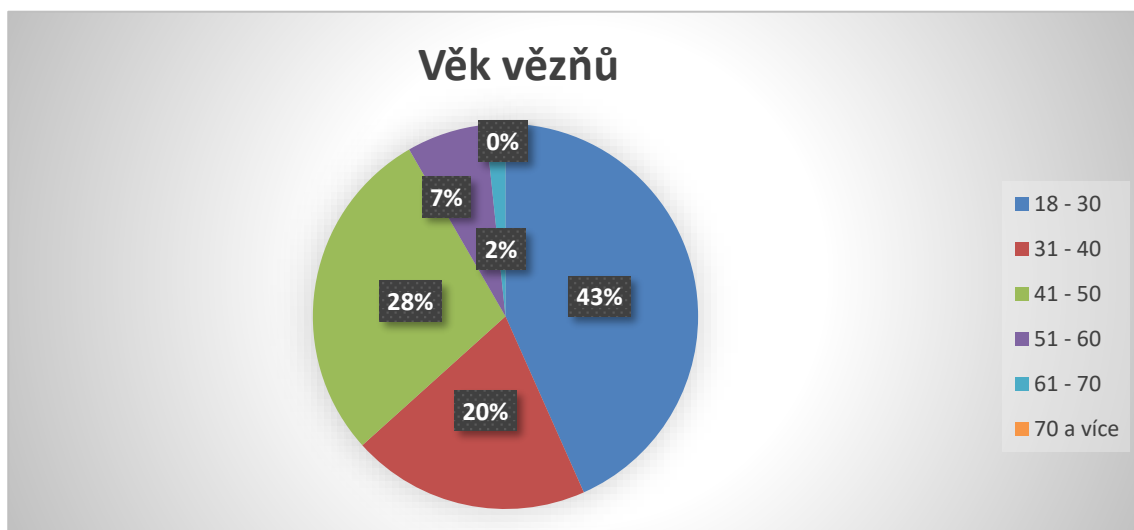
3.2.6.1.1 První otázka: „Pohlaví respondenta.“

Graf. č. 1, Pohlaví vězňů

První otázku jsme už zhodnotili v úvodu. Týkala se pohlaví vězňů, kteří odpovídali na dotazníkové otázky. Všichni vězni, kteří odpovídali byli muži.

3.2.6.1.2 Druhá otázka: „Věk.“

Graf č. 2, Věk vězňů

Druhá otázka se týká věku odsouzených osob. Na výběr bylo rozmezí v daném intervalu - 18 – 30 let, 31 – 40 let, 41 – 50 let, 51 – 60 let, 61 – 70let, 71 let a výše.

Z grafu je patrné, že nejvíce osob, které mají ve vazební věznici tetování, je ve věku od 18 do 30 let, kterých je až 48 %. Na druhém místě jsou vězni od 41 do 50 let, kterých je 28 %. Na třetím místě se umístily osoby od 31 let do 40 let, kterých je 20 %. Věk od 51 let výše, už není typickým věkem potetovaných osob, které můžeme ve vazební věznici spatřit. I přesto se najde výjimka, která činí 2 % potetovaných vězňů.

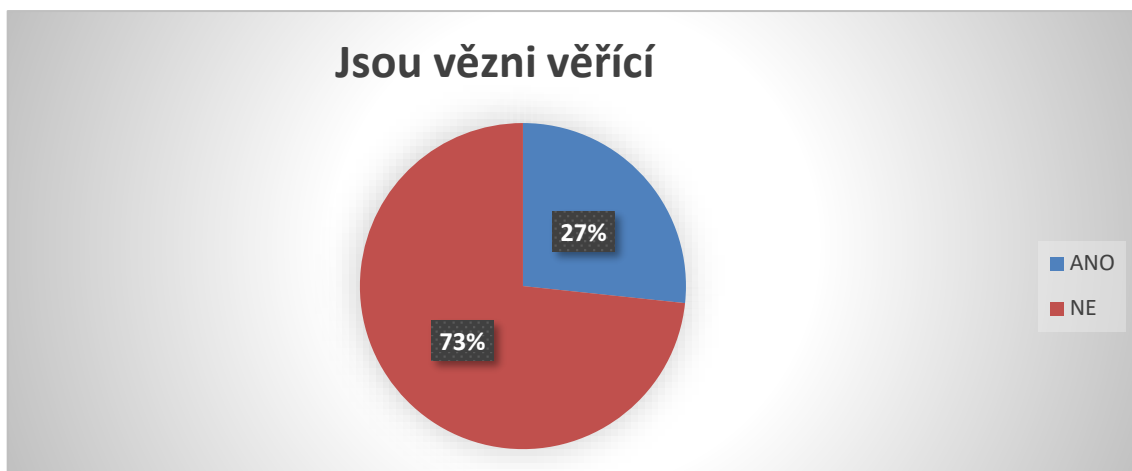
3.2.6.1.3 Třetí otázka: „Nejvyšší dosažené vzdělání.“

Graf č. 3, Dosažené vzdělání vězňů

Třetí osobní otázkou v dotazníku, byla otázka ohledně nejvyššího dosaženého vzdělání vězňů. Vzdělání jsem rozdělila na 5 typů: bez vzdělání, dále základní vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitou a posledním typem bylo vysokoškolské vzdělání. Z odpovědí, které jsem získala, vyplývá, že kategorii bez vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání nemá ani jeden potetovaný vězeň ve vazební věznici a že nejvíce se objevují vězni s tetováním, kteří mají střední vzdělání s maturitou.

3.2.6.1.4 Čtvrtá otázka: „Jste věřící? Pokud ano, v jakou víru věříte?“

Graf č. 4, Jsou vězni věřící

Čtvrtá otázka se týkala toho, zda vězni jsou osoby věřící či ne, a pokud ano, jak se víra, v kterou věří, nazývá. 73 % vězňů odpovědělo v dotazníku, že nejsou věřící a zbylých 27 % vězňů odpovědělo, že jsou věřícími. Otázku jsem vybrala, jelikož mně zajímalo, kolik lidí i přes svou víru, ve které je tetování odsuzováno, nechá své tělo potetovat. I přes skutečnost, že v mnoha vírácích je tetování odsuzováno a bere se jako symbol zla a cejchu zločince, se vězni nechávají tetovat. Můžeme tedy z toho usoudit, že ve vězeňském prostředí nemá víra a tetování, takovou váhu jako v jiných kulturách a prostředích.

3.2.6.1.5 Pátá otázka: „Kde jste pobýval posledních pět let, než jste nastoupil do vazební věznice v Hradci Králové?“

Graf č. 5, Pobývání vězňů v posledních pěti letech

Pátou informační otázkou je, kde posledních pět let pobývali odsouzení vězni. Chtěla jsem původně formulovat otázku přesněji (jak se jmenuje město či vesnice, kde jste v posledních pěti letech před nástupem do vazební věznice pobýval?), ale při konzultaci s ředitelem vazební věznice mi bylo řečeno, že tato otázka je velmi osobní a díky ní by se mohla zjistit identita vězně.

Tato otázka byla spíše pro potvrzení mého výzkumu, jelikož jsem se už na samotném začátku domnívala, že nejvíce vězňů s tetováním budou spíše osoby z měst než z vesnic. Tato teze se mi i potvrdila, jelikož 72 % vězňů odpovědělo, že pobývali v posledních pěti let ve městě a zbylých 28 % pobývalo na vesnicích. Můžeme se tedy dovozovat, že město má větší vliv na symboliku tetování než vesnice.

3.2.6.1.6 Šestá otázka: „Byl jste v minulosti už někdy trestaný?“

Graf č. 6, V minulosti už trestaný

Šestá, předposlední otázka týkající se osobních informací, se zabývala jejich trestem. Otázka směřovala na opakování trestného činu a zajímalo mě, zda osoby, které jsou trestány poprvé, mají jiný nebo stejný vztah k tetování jako osoby, které jsou odsouzeny vícekrát. Z dotazníků vyšlo, že 58 % vězňů je odsouzeno poprvé a zbytek 42 % vězňů už bylo jednou trestáno za své trestné činy. Výsledek mě spíše překvapil, jelikož jsem se domnívala, že vícekrát trestaní budou spíše potetovaní, ale z dotazníku vyplynul celkově vyrovnaný výsledek.

3.2.6.1.7 Sedmá otázka: „Máte na svém těle tetování?“

Graf č. 7, Mají vězni tetování

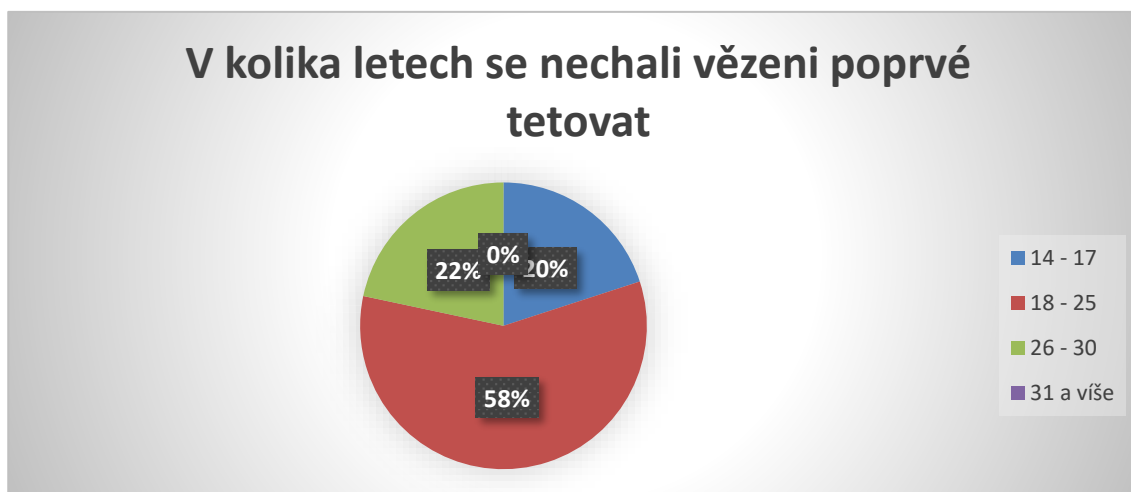
Poslední sedmou informační otázku jsem pokládala kvůli tomu, že nebylo zřejmé, zda zaměstnanci vazební věznice dodají dotazníky všem vězňům, anebo jen vězňům s tetováním. Jelikož ale dotazníky byly dány jen vězňům, kteří tetování mají, tak na tuto otázku odpověděli všichni respondenti kladně.

3.2.6.2 Druhá část dotazníku

Druhá část dotazníku se již týká samotného tetování a významu tetování (co odsouzení vězni mají na svém těle vyobrazené; co pro ně symbol znamená a zda se díky jejich pobytu ve vazební věznici změnil pohled na jejich nebo jiné tetování, které si nechali vytetovat před nástupem do vazební věznice). Pokládané otázky tedy pokračují od osmé až po sedmnáctou otázku.

Těmito otázkám jsem především chtěla zjistit, zda vězeňské prostředí, ve kterém se respondenti ocitli, změnilo nějakým způsobem pohled na jejich tetování nebo na význam tetování. K těmto otázkám budu i rozebírat rozhovory se třemi bývalými vězni vazební věznice, kteří mi k otázkám a k tématu tetování sdělili mnohem více informací, a to díky rozhovoru.

3.2.6.2.1 Osmá otázka: „V kolika letech jste se nechal poprvé tetovat?“

Graf č. 8, V kolika letech se nechali vězni poprvé tetovat

Osmá otázka, kterou jsem pokládala odsouzeným vězňům, se týkala jejich věku. Odpovědi se ve většině případů shodovaly, jelikož už na začátku jsme v osobních otázkách zjistili, že osoby ve vazební věznici mají průměrně věk od 18 - 30 let.

Z otázky číslo osm vyplývá, jak můžeme vidět na grafu, že odsouzení vězni se nechávali poprvé tetovat v rozmezí věku od 18 - 25 let, což činí až 58 %. 22 % vězňů se nechávalo tetovat ve věku 26 - 30 let. Jaké zajímavé se jeví, že 20% vězňů se nechávalo tetovat v nezletilém věku (a to dokonce bez souhlasu svých rodičů

nebo zákonného zástupce). Ve věku 31 let a výše se ve vazební věznici neobjevují vězni, kteří by si nechali v tomto věku vytvářet svá první tetování. Tuto otázku jsem kladla i bývalým vězňům vazební věznice. Na otázky odpovídali následovně.

Petr: „První tetování, co jsem si nechal dělat, bylo u kámošky na bytě, kde jsme popíjeli a bavili se. Byli jsme už dost opilý a nás nic lepšího nenapadlo, než vzít jehlu a tuš a vytvořit si nějaký kérky na sobě. Bylo mně šestnáct a přišlo mně to hrozně dobrý cool a vtipný, ale ukázalo se, že z toho vznikla po zahojení jen černá čmouha, kterou jsem si nechal ve vazebce překérovat.“

Tomáš: „Poprvé jsem se nechal potetovat u známého doma, co tetuje normálně. A bylo mně asi 25 let. Už si to nepamatuju přesněji.“

Lukáš: „No první kérovačku jsem si nechal udělat v 18 letech a bylo to k narozeninám od přítelkyně v jednom z hradeckých salónů.“

Z těchto odpovědí - jak z dotazníkového šetření, tak z rozhovorů s bývalými vězni vazební věznice - můžeme vidět, že první tetování se objevuje už v nezletilém věku nebo v brzkém dosažení plnoletosti. Zároveň se nejedná o příliš promyšlený a uvážený krok, ale spíše o „mladickou nerozvážnost.“

3.2.6.2.2 Devátá otázka: „Co bylo Vaše první tetování a jaký je jeho význam?“

Graf č. 9, První tetování vězňů a jeho význam

S otázkou číslo osm je spjatá i otázka číslo devět. K této otázce se vězni už více rozepisovali. Odpovědi byly různé, ale měly určité shodné znaky, které mně pomohly motivy rozdělit do tří skupin.

Nejčastější motiv u odsouzených byl *osobní život*, jelikož se objevovaly motivy spjaté s jejich životní situací (výhra v soutěži, znamení zvěrokruhu, jména a data dětí a partnerek nebo oblíbená muzika odsouzených). U této skupiny odpovídali vězni často podobně. „Význam pro mě má, jelikož mám doma manželku, co na mě čeká.“ Nebo: „Pro mě je první kérka znamení blbého života v mládí.“ Dále: „Abych nezapomněl.“ Jeden odsouzený se vyjádřil k výhře v jedné nejmenované soutěži a napsal: „Důkaz toho, že když člověk chce, tak je všeho schopen.“ Z těchto vyjádření odsouzených je patrné, že tetování má pro ně ve většině případů nějakou symboliku a význam, a to v osobní rovině.

Druhá skupina se sestávala ze skupiny odsouzených, kteří si své motivy nechávali vytetovat bez rozmyslu. Vlastně ani pořádně nevěděli, proč se nechali tetovat a s jakým významem, a proto jsem tuto skupinu pojmenovala poněkud eufemisticky *Nevím*. Respondenti dodávají, že nevědí, co jejich tetování znamená a že nemá žádný význam pro ně samotné, anebo se jim motivy tetování jenom líbí. Následně cituji vězně, který napsal do dotazníku: „Nevím, co moje první tetování znamená, ale líbilo se mi, tak jsem si ho nechal vykérovat.“ Tento jedinec si nechal

vytetovat motiv kompasu. Další z odsouzených se vyjádřili následovně: *„Byli jsme s kamarádem pod parou, tak jsme vzali jehlu a tuš a něco jsme si na sebe načmárali.“*

Poslední skupinou jsou tetovaní, kteří uvádí významovost, ale již řádně nevysvětlili, co pro ně tetování znamená, anebo uvádí jiný význam než rodinný nebo osobní. Pojmenovala jsem tuto skupinu metaforicky jako *Druhý život*. Do této skupiny patří motivy poměrně specifické (tribal, hudební skupiny, nápisy a další podobné motivy). Též jsem tuto otázku kladla i bývalým vězňům, kteří svá první tetování vylíčili následovně:

Petr: *„První kérka, co jsem si nechal vytetovat, měla být ryba, jako moje znamení zvěrokruhu, ale když se to zahojilo, vznikl z toho černý flek spíš (smích). Ale stejně jsem si to pak od spolubydlícího na vazebce nechal překérovat na jméno své tehdejší přítelkyně.“*

Lukáš: *„No, abych se přiznal, tak nerad o prvním tetování mluvím, protože týpek, co mě tetoval, jak jsem Vám už říkal, byl můj kámoš z dětství. Ale teď už se nebavíme kvůli podělům, co na mě udělal, když jsem seděl. Ale první kérka, co jsem si nechal v mládí udělat, byly hvězdy. A chtěl jsem je, protože se mně to zrovna líbilo. Hlubší význam to pro mě nemělo.“*

Tomáš: *„Nechal jsem si vytetovat malého d'ábla na ruku, protože to mělo ukazovat, jaký jsem. Teď vím, že to je nesmysl, ale mám aspoň vzpomínku na mládí, jak jsem se choval a že už nechci nikdy zpět do vězení.“*

Z výsledků grafu a z odpovědí bývalých vězňů můžeme uvést, že první tetování respondentů nemá až takovou rodinou váhu ani symboliku (i přes pár výjimek, které se v dotazníkovém šetření objevují). Objevují se spíše osobní symboly tetování či symboly, které byly v mládí pořízeny z nerozváženosti. Daný motiv se totiž respondentovy spíše líbil vizuálně než významem pro něj samotného.

3.2.6.2.3 Desátá otázka: „Kolik tetování máte, a kde je na svém těle máte umístěné?“

Graf č. 10, Počet tetování na těle vězňů

Desátá otázka se týká počtu tetování a umístění tetování odsouzených osob. Odpovědi jsem znovu rozdělila do dvou částí. První soubor odpovědí je spojený s tím, kolik tetování odsouzení mají. První skupina jsou odsouzení, které mají jen jedno tetování. Druhá skupina jsou odsouzení, kteří mají dvě až pět tetování a třetí skupinou je kategorie odsouzených, kteří mají pět i více tetování.

Druhá část otázky je, kde se tetování nejčastěji u odsouzených osob objevuje. Tato otázka je též dále rozdělena na dvě skupiny. První skupina jsou vězni s tetováním na horní části těla a druhá skupina vězňů, kteří mají tetování na spodní části těla.

U první skupiny v dotazníkovém šetření vyšlo, což je patrné i na grafu, že 35 % odsouzených osob má na svém těle jen jedno tetování. U druhé skupiny vyšlo, že 48 % odsouzených osob dvě až pět tetování. Poslední skupinou byly osoby, které na sobě mají vytetované šest a více motivů. Těchto osob je procentuálně nejméně a to 17 % odsouzených osob.

Druhá část se týkala umístění tetování na odsouzených. Všichni odsouzení odpověděli, že se jejich tetování objevuje na horní části těla, a to přesněji na viditelných místech (především ruce, hrudník, krk, dlaně, prsty, lopatky a břicho). Na spodní části těla se nenechal tetovat ani jeden vězeň. Z toho nám tedy vyplývá, že 100 % odsouzených osob má tetování na horní části těla.

Bývalý vězni vazební věznice měli tetování také v horní části těla. Na doplňující otázku, proč si toto místo na svém těle vůbec vybrali, odpověděli:

Petr: *„Mám ted' dvě kérky. Všechny mám na ruce. Tedy, na pravé ruce jednu a na druhé ruce druhou. Na ruce se mně vždycky tetovačky líbily, a tak jsem si je tam nechal udělat Má to být biomechanika styl, jestli to znáte. No vybral jsem si ruce, protože jsem chtěl, aby to každý viděl, a hlavně jsem byl opilý, mně to asi v té situaci moc nemyslelo (smích)“*

Lukáš: *„Mám jen jedno tetování, a to na krku, a to ty hvězdy, ale nechal jsem si to potom přetetovat na dvě věže. Jedna věž za každý rok, co jsem seděl. Můj táta měl kérku na krku a vždycky se mi to hrozně líbilo, takovej viditelnej doplněk a chtěl jsem i poukázat na sebe něčím víc než ostatní.“*

Tomáš: *„No mám dvě tetování. Jedno mám toho d'ábla ze salónu na pravé ruce, co jsem říkal, a druhou kérku jsem si nechal udělat ve vězení. Je to anděl a mám ho na levé ruce. Je to tak, protože podle mě vše musí být v rovnováze. Vybral jsem si ruce, protože jsem chtěl na svoje tetování vidět. Nějak mně je jedno, co si myslí ostatní, ale chtěl jsem nějakou vzpomínku. Kdybych to měl na zádech, tak toho moc neuvidím, a hlavně to byl dárek od mojí ženy. Takže hlavně ty ruce.“*

Výsledek této otázky je velmi zajímavý, jelikož všechna tetování, co respondenti mají, se objevují na horní části jejich těla a konkrétně na rukou. Z odpovědí vyplývá, že důvodem je především poukázat těmito motivy na svoji mužnost, respekt a sebestřednost.

3.2.6.2.4 Jedenáctá otázka: „Litujete některých ze svých tetování? Svoji odpověď odůvodněte.“

Graf č. 11, Litují vězni svého tetování

Až 95 % vězňů odpovědělo, že nelitují svých tetování a zbylých 5 % vězňů, že litují svého rozhodnutí si nechat vytvořit tetování na svém těle. Z toho vyplývá, že ve většině lítost nad skutkem neprojevují, a dokonce jsou rádi za to, že si určité motivy nechali vytetovat na svá těla.

Petr: „Lituju i nelituju. Byl jsem mladej a opilej možná i trochu pod vlivem nějakých drog. A lepší nápad, než vytáhnout jehlu a píchat do sebe, nás nenapadlo. Chtěl jsem tetování, ale nikoliv černý flek a už vůbec ne v tomhle hrozném stavu. Jsem rád, že se do toho nedostala nějaká infekce nebo hnus, co by mně tu ruku úplně zdemolovalo. Ted' už mám jen tetování, co se mně líbí a má pro mě nějaký význam.“

Lukáš: „No, lituju toho a hodně, protože mě vlastně pokéroval ten takzvaný kámoš u sebe doma. Myslel jsem, jaký je to parták a on to byl jen hajzl! Jsem rád, že jsem si to nechal přetetovat, tu první kérku, ale nemohu říct, že lituju celkově tetování. Líbí se mně to, jenom nikoliv ta první kérka, co mě udělal „kámoš“ doma. Možná bych si to ted' jen dal na jiné místo, protože někteří lidé už v dnešní době vědí, co znamená vytetovaná věž na těle. Tak si to okamžitě se mnou spojí. Ale byl to trochu i záměr, abych ukázal trochu tvrdosti a respektu.“

Tomáš: „*Tak mám dvě tetování a obě jsem si nechal dělat dobrovolně. Takže nemůžu říct, že bych tetování litoval. Spíše naopak mně připomínají, jaký jsem byl v mládí a jaký jsem teď, že chci být se svým synem a vychovat ho lépe, než jsem byl vychovaný já.*“

Z odpovědí nám vyplývá, že vězni svých tetování převážně nelitují. Litují pouze toho, že si nechali vytetovat daný motiv bez rozmyslu, nebo se jim vzhledově nelíbí, ale samotné principy tetování se jim líbí a nelitují svých rozhodnutí.

3.2.6.2.5 Dvanáctá otázka: „Máte některé ze svých tetování vytvořené z vězeňského prostředí?“

3.2.6.2.6 Třináctá otázka: „Znáte někoho, kdo má vytvořené tetování z vězeňského prostředí či sám tetování provádí?“

Tyto dvě otázky jsem spojila dohromady, jelikož vězni otázky spíše spojovali a odpovídali na ně v celku. Dvanáctá otázka se ptá odsouzené osoby, zda má některé ze svých tetování prováděné přímo na vězeňské půdě a třináctá otázka se zajímá o to, zda odsouzená osoba zná přímo někoho, kdo dané tetování provádí, anebo zda někdo tetování ve vězení přímo vlastní. U těchto dvou otázek bylo velmi zajímavé, že pouhých 6 osob z 60 má vytvořené tetování z vězeňského prostředí a že znají pouze jedenáct osob, které danou modifikaci těla provádějí na ostatních vězních (i přes zákaz, který ve vězeňských prostorách platí).

Při rozhovoru s ředitelem a se sociálním pracovníkem vazební věznice mi bylo jasně řečeno, že i ve vazební věznici se objevují prvky práce tatéra a to díky vynalézavosti samotných vězňů. „*Objevili jsme v celách vytvořené tetovací strojky nebo jehly, které vězni též používají na vytvoření tetování. Člověk by si myslel, že tetování se objevuje jen ve věznicích se zvýšenou ostrahou nebo u osob, které jsou ve vězení delší dobu, ale není tomu tak. Vazební věznice i přes to, že osoby se tu tak*

dlouho neohřejí, vytváří z maličností, jako je elektrický kartáček nebo holící strojek, tetovací strojky, které někdy jsou velmi skvostné (smích).“⁹⁴

Tetování ve vězeňském prostředí stejně jako všechny modifikace lidského těla je podle legislativy zakázané - konkrétně podle zákona č. 169/1999 Sb. O výkonu trestu odnětí svobody, je tak zakázáno: *„tetovat sebe nebo jinou osobu, nechat se tetovat nebo mít ve věznici v držení pomůcky k provádění tetování; to platí obdobně také pro jiné způsoby porušování integrity kůže a držení pomůcek k provádění takové činnosti.“*⁹⁵ Proto jsem si u této otázky nebyla zcela jistá, zda vězni budou odpovídat pravdivě. Někteří vězni mohou mít strach a odpovědět nepravdivě, aby nebyli potrestáni. Nakonec všech 60 odsouzených na otázku odpovědělo, a dokonce sami rozepisovali své odpovědi, co ve věznici za motivy pozorují a co si osoby nechávají tetovat.

Například jedna z odpovědí z dotazníku: *„Je běžné, že se tady tetujeme, ale musíme na tajňáka protože bachaři chodí na kontroly a měli bychom z toho průšvih, kdyby nás načapali.“* Další odpověď se už týká motivů tetování, které vězni ve vězeňském prostředí viděli, pozorují nejčastěji anebo sami na svém těle mají. *„Nechal jsem si před nástupem vytetovat kapku pod okem, ale když jsem se dozvěděl, co kapka pod okem znamená, domluvil jsme se s kámošem z pokoje, který tetování dělá na tajňáka, aby mně to přetetoval kapku na nápis „oko.““* Dalším z motivů, ke kterým se respondent vyjádřil: *„Týpek mi vytetoval jméno dětí a kříž, kolem kterého je drát. Nechal jsem si to vytetovat, abych věděl, co mě po propuštění venku čeká a že mám důvod se snažit sekat latinu.“* Z odpovědí vyplývá, že se ve vazební věznici objevují jak tatěři, tak osoby, které si nechávají tetování na svá těla provádět. Ale ne každý vězeň, i přes kladný postoj k tetování, je zastánce dané modifikace ve vězeňském prostředí. *„Nenechal bych se v tomhle hnusu tetovat od nezkušených vězňů a zároveň tady, kde není žádné místo, prostor ani hygiena pro tetování. Už se stalo kámošovi, že takhle chytil žloutenku z jehly, jelikož používali stejnou jednu jehlu na více osob. I přes to, že je to pak lékaři jasné, z čeho to má, nemůže to říct nebo něco podobného.“* Další z respondentů se vyjádřil následovně: *„Tetování tady není žádný*

⁹⁴ Rozhovor provedený s panem ředitelem a se sociálním pracovníkem hradecké vazební věznice

⁹⁵ §28 ods. 3. písm. e) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

zázrak. Jsou to blbosti různých nápisů, přetetování původních menších tetování, hvězdy, srdce, jména žen nebo dětí.“ Z odpovědí některých vězňů je tedy zjevné, že se tetování ve vazební věznici objevuje i přes striktní zákaz, který v těchto prostorách jen. Když jsem hovořila o této otázce s bývalými vězni, odpověděli podobně jako vězni z dotazníků.

Petr: „Ano, jsem jeden z těch, který má tetování z vazebky. Ale to jsem si pak nechal po odchodu přetetovat, protože se to trochu rozpilo. Dokonce jsem znal i týpečka co ty kěrky ve vazebce dělal a možná i dělá. On byl vždycky d'ábel, tak je možné, že ještě v lochu sedí. Pomáhal jsem mu s výrobou strojku, a dokonce mě sám zaučoval, abych si to mohl vyzkoušet a pak sám tetovat, protože mě to baví malování a různé blázniviny vytvářet. A taky trochu toho adrenalinu. Vytvářeli jsme strojek z holícího strojku, když jsme ho rozebrali a pak spojily drátky, aby motůrek fungoval, vyprázdnily jsme náplň z propisek a jeli. Ne ale každá výplň z propisky funguje, jak má. Jsem týpkovi vytetoval jméno přítelkyně a o dva dny později mu celá kěrka slezla dolů, protože jsem použil jinou náplň z propisky, než vždycky používáme. V dnešní době není těžké sehnat tatérskou barvu a propašovat jí do věznice. Stačí, když z propisky vyfouknete původní náplň a naplníte tou tatérskou barvou a zapalovačem utěsníte, jelikož ten plast na koci se seškvaří. Horší je, že některé předměty si pak už vězni strkají, kam nemají, jestli mně rozumíte (smích). Tetoval jsem například jméno borky, kterou chtěl spolubydlící vytetovat. V té době to byla ještě jeho přítelkyně. Nebo data dětí. Musím říct, že nejčastěji se tetují prostě jména přítelkyň, manželek a dětí, protože po čase zavřenej bez rodiny a tak, vám začnou všichni chybět a začnete si rodiny docela dost vážit.“

Lukáš: „Ano, nechal jsem vytetovat ty dvě věže. Jedna věž jeden rok ve vězení. Tetoval mně to věžeň, který měl dost zkušeností. Sám si vyráběl strojek a nechával si propašovat barvu a věci na to, tak i sám si barvu vyráběl. Nic těžkého na výrobu, nejčastěji jsme vzali bačkory, které jsme tam dostávali. Rozlepili jsme prostřední část boty, seškrábali trochu gumy, tu jsme pak ohněm roztavili, vzali jsme zrcátko a drželi ho nad škvařící se bačkorou. A jak lítal ten popel nebo saze, teď nevím, jak se tomu říká, tak se to uchytilo na zrcátko a bylo hotovo. Pak stačilo vzít kapky do očí nebo

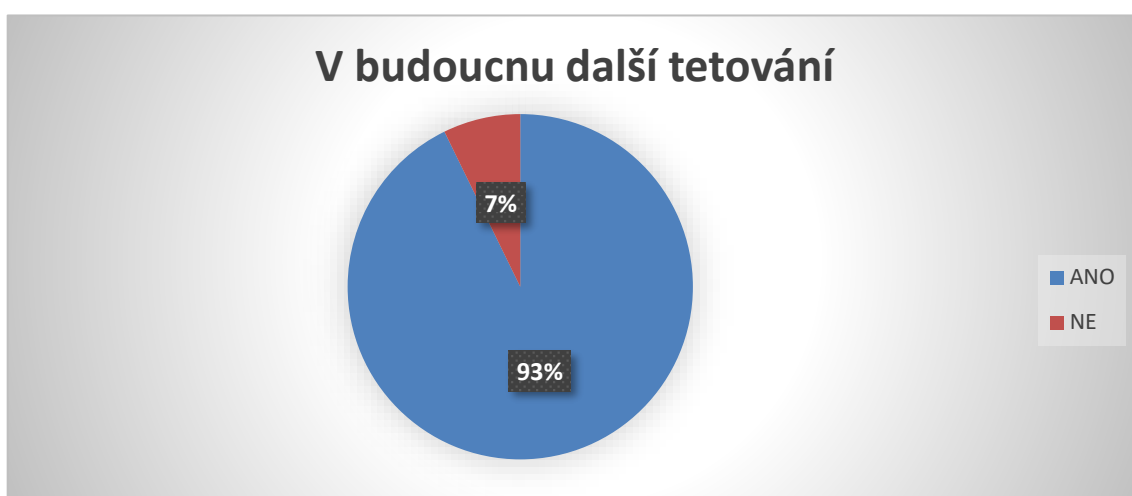
trochu vody. Namíchat saze a měli jsme barvu. V dnešní době věřím tomu, že barva jde sehnat mnohem snadněji a mnohem kvalitnější, než byla naše seškrabovaná barva z boty (smích). Jako lidi ve vězení byli občas dost ulítlí, nechávali si tetovat nejčastěji jména ženských, s kterými nakonec stejně nebyli. To si pamatuju, jeden vězeň si nechal přes celé záda vytetovat portrét dětí, které původně ani nechtěl, ale po čase, co byl ve vězení si začal teprve uvědomovat, že je má rád a že se chce o ně starat a takové. Další z kámošů na cimře si nechal vytetovat ostnatý drát kolem paže, to znamená, že každý ten bodavý osten nebo jak se tomu říká, má ukazovat na jeden rok ve vězení, něco podobného, co mám já na krku.“

Tomáš: „Jak jsem říkal, mám vytetovaného na levé ruce anděla. Nechal jsem si to udělat ve věznici, aby mně to připomínalo nějakým způsobem minulost a tak. Moc jsem ale nechtěl mít s tím nic společného, protože ve vězení je to zakázáno a vězni na sebe hlavně dost bonzují, když jde třeba o nějaké ty bonusy a odměny za udání. Co si budem. Každý je rád, když dostane něco navíc. Proto jsem si nechal udělat tetování na tajňáka od vězeňského tatéra, se kterým jsem se domluvil. Bylo to klasicky jako ve studiu - čas a místo, kde se bude tetovat, aby nás bachaři při kontrole, která byla jednou za hodinu, nenačapali a abychom za to neměli průser. Abychom dostali elektriku do pokoje a mohli pohánět strojek, tak některý vězni si nabíjeli mobily, vytvořili si z víka, toho kovového, jestli víte, dlouhý kovový provázek, a ten jsme napojili na světlo a měli jsme elektriku do strojku. Dobrý bylo, že strojek nedělal absolutně žádný hlasitý zvuk, takže tetovat se na cimře nebyl až takový problém. Nakonec mně vydezinfikoval hotové tetování nějakým přípravkem, které taky dokázal nějak propašovat do vazebky a bylo to. Pak jsme jen schovali strojek na nějaké tajné místo. Nejčastěji do matrace nebo prostě tam, kam nás napadlo. Co jsem se ale takhle při té kěrce s tím tatérem bavil, tak tetoval docela dost, a hlavně jména žen nebo ruské tetování, které jsou především tetovaný v Rusku, jako třeba kočka nebo podobné motivy.“

Z této otázky už nám začínají vycházet časté motivy a významy tetování, které si respondenti během pobytu ve věznici nechali tetovat. Zajímavostí je, že před nástupem do vazební věznice, byli spíše motivy tetování osobní nebo neměly

pro vězně žádnou hodnotu, ale během určité doby ve věznici mohli vězni změnit na danou symboliku názor a nechávat si tetovat rodinné či příbuzenské motivy. Ty pak byly pro vězně velice významné jako vzpomínka na milující rodinu, zejména děti a manželku.

3.2.6.2.7 Čtrnáctá otázka: „Chtěli byste si do budoucnosti nechat vytetovat další tetování? Pokud ano, co by to byl za motiv a jaký by měl pro Vás význam?“

Graf č. 12, Zájem vězňů o další tetování

Čtrnáctá otázka se ptá, zda by odsouzení vězni chtěli do budoucna další tetování. Na tuto otázku odpovědělo 93 % vězňů, že by tetování do budoucna chtěli. Zbýlých 7 % odmítalo další tetování v budoucnosti, jelikož pro ně bylo tetování symbolem mládí a nekalostí, které v mladém věku prováděli, anebo mají špatnou zkušenost s tetováním. Respondenti uvádějící přání nechat se tetovat, se vyjádřili následovně: „Až vylezu ven, chci se nechat potetovat znova a chci jména dětí a ženy.“ „Nevím, co bych chtěl za tetování. Jen vím, že bych chtěl další.“ „Chci si nechat přetetovat především hnusný tetování, co teď mám z mládí na ruce. Je to nápis A.C.A.B a chci to přetetovat, protože s tímto nechci už mít nic společného.“ „Další kěrku chci a chtěl bych jméno a datum svého syna, který se nedávno narodil.“

Petr: „Ano, chci další tetování a chci přes celé záda lva. Uvidím, zda k tomu něco do budoucna přibude, ale prozatím bych chtěl lva. Možná pak na nohu černý náramek, ale chci začít tím lvem. Lva bych chtěl, jelikož je to moje nejoblíbenější zvíře. Je

majestátný a největší lovec, a především moje mamina byla znamení lva. Nedávno zemřela, byla dost nemocná a také psychika byla u maminy špatná. Po čase stráveném na cimře mně došlo, že přátelé a rodina jsou mnohem víc, než prachy a takový blbosti, kvůli kterým se za katr dostanete.“

Lukáš: *„Jo, chci kérku další. Měl by to být nápis na ruku „Nikdy se nevzdávej“, ale uvidíme, zda na to dojde. Uvidíme, zda na to někdy vůbec dojde. Hlavně už si to nechám udělat pořádně od profesionála a radši ne od známého nebo někde zavřenej za mřížema. Tetovačky mám rád a jednou bych rád taky někoho pořádně potetoval, ale málo kdo se nechá (smích).“*

Tomáš: *„Ano, s přítelkyní chceme na společné tetování. Nechali bychom si každý udělat jedno andělské křídlo na nohu. Přežila semnou vše v dobrém, ale i když jsem byl pryč, takže se absolutně nebojím si nechat s ní vytetovat společnou radost. Kdyby v budoucnosti přišli i děti, tak bychom si k tomu nechali vytetovat i datumy narození dětí. Miluju svoji ženu, a jsme rád, že na mě počkala celou tu dobu, co jsem seděl. Je to prostě můj anděl, bez křídel. Tak aspoň tímto způsobem se jí dostane kus toho křídla.“*

Z odpovědí plyne, že odsouzení vězni by ve většině případů chtěli další tetování a požadovali by rodinné motivy, což nám už vyplývalo z minulých odpovědí. Konkrétně se jedná o data narození dětí a o jména svých přítelkyň a žen. Objevují se však i případy, že vězni chtějí další tetování, jelikož se jim jejich tetování už nelíbí a chtějí ho předělat. Také mohou mít tetování z vězeňského prostředí, které není tak kvalitní a atraktivní, jak by si sami přáli. Ale tyto odpovědi se objevovaly v menší míře nežli odpovědi rodinné symboliky. Z dotazníkového šetření tak začíná vyplývat, že s pobytem ve vazební věznici si respondenti začínají více vážit rodiny a blízkých přátel, a to kvůli izolaci, kterou ve věznici pocítují.

3.2.6.2.8 Patnáctá otázka: „Změnil Vám pobyt ve vazební věznici pohled na vaše tetování? Proč?“

Graf č. 13, Změna pohledu vězňů na tetování

Patnáctá otázka se týká názoru na tetování ve vazební věznici. Až 93 % vězňů odpovědělo, že změnili pohled na tetování a zbylých 7 % vězňů odpovědělo, že se nezměnil jejich názor na tetování. Vězni odpovídali například takto: „Změnil se mi pohled na moje tetování tak, že před tím jsem to bral jako ozdobu, ale teď už chci, aby to mělo pro mě nějakou hodnotu.“ Další odpověď v dotazníku byla například tato: „Změnil se mi pohled na mojí kérku v tom, že si jí teď víc vážím, protože mám vykérovaný svoje znamení.“

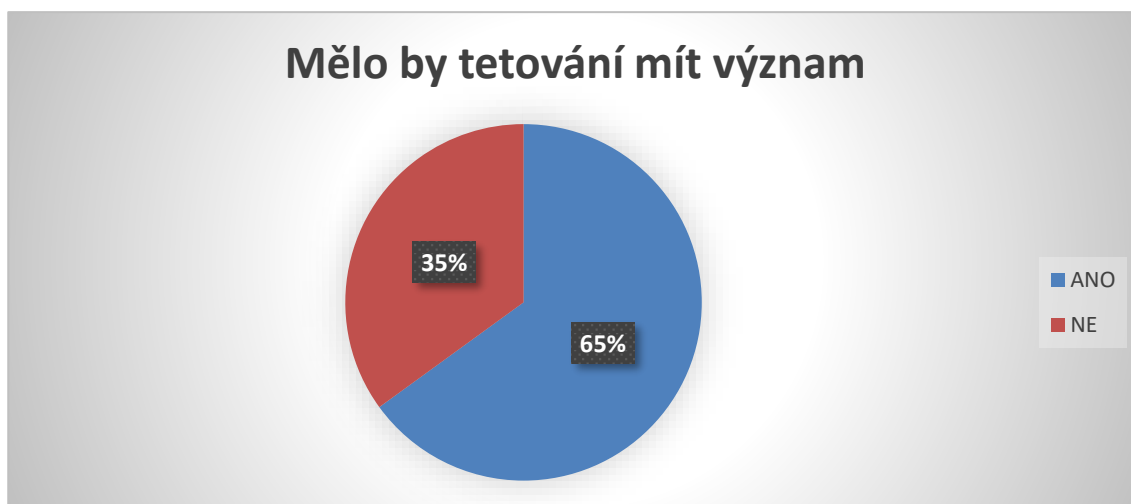
Petr: „Upřímně ano. Moje první tetování bylo neuvážlivé v opilém stavu. Byl to dobrý nápad, ale v reálu nic skvělého. Než jsem nastoupil do vazební věznice, nepřišlo mně tetování jako něco výjimečného, anebo že by mělo být. Během pobytu, kdy člověk se sám více zaměřuje na tu rodinu a vztahy a teď, když už jsem venku, tak musím říct, že moje tetovačky by měly mít nějakou váhu a motiv, který se mně líbí. Ještě když v dnešní době existuje tolik nadaných tatérů, co se tím živí jako profesionálové a dokáží Vám vytvořit cokoliv, na co si vzpomenete. Takže názor na mojí první kérku to změnilo před nástupem a po odchodu z vazebky, ale nemyslím si, že je tetování něco špatného, anebo že by tetovačka na těle měla v dnešní době někoho omezovat nebo že by to znamenalo cejch vězně.“

Lukáš: „No dost, ale ne kvůli pobytu za katrem, ale spíše kvůli tomu kámošovi, co mě podělal. Jinak, názor mně to změnilo na moje první tetování možná v tom, že teď už moje dvě věže něco znamenají a před tím hvězdy nic neznamenal. Jen to, že se mně to dost líbilo. Od té doby, co nejsem v lochu, tak mám pořád dvě věže, které mně připomínají moji minulost, nerozvážnost a jsem rád, že to mám, protože vím, že příště mám lidem méně věřit, než jsem před nástupem do vazebky věřil.“

Tomáš: „Než jsem nastoupil do vazební věznice, tak jsem měl tetování, co mělo pro mě nějakou symboliku a význam. Ale nepřišlo mně to tak důležité. Byla to spíše záležitost, že se mi to líbilo. Ale samozřejmě to mělo pro mě význam. Když jsem nastoupil, tak jsem víc a víc chtěl otočit zlo k dobru, proto ten anděl na druhé ruce, protože mně došlo během pobytu, že jediné co chci, je rodina a přátelé. Že nějaký to zlo má v sobě asi každý, ale dobro vždycky zvítězí a já to dobro našel v rodině. Víím, že znám jak nějaký věřící fanatik nebo tak, ale prostě po době samoty a tak dále jsem si plno věcí uvědomil. Po čase - už na svobodě - jsem pořád rád za svoje první tetování, protože mně připomíná něco, k čemu se už nikdy nechci vrátit. Chci žít už v dobru se svojí rodinou a přáteli, kteří mě v tom nenechali.“

Z odpovědí je zřejmé, že vězeňské prostředí začíná měnit názor respondentů na symboliku tetování. Začínají si pomalu uvědomovat, že tetování může pro ně být více než „hezkým obrázkem“ na jejich těle, ale že může pro ně symbolizovat hezkou či naopak nehezkou vzpomínku z minulosti či připomínat jejich blízké.

3.2.6.2.9 Šestnáctá otázka: „Mělo by každé tetování mít význam pro nositele?“

Graf č. 14, Mělo by podle vězňů mít tetování význam

U této otázky převažoval názor, že tetování by mělo mít nějaký význam pro nositele, ale není to pravidlem. Pro 65 % vězňů platí, že by tetování mělo mít význam a zbylých 35 % vězňů odpovědělo, že není důležitý význam tetování. Ti se spíše přiklání k názoru, že jim je to jedno, anebo že daný motiv nemusí mít absolutní význam. Stačí pouze to, aby daný motiv vypadal na těle hezky.

Petr: „*Tak pro mě má význam, ale jestli i pro ostatní, to je mně vcelku jedno. Ať si každý nosí a tetuje na sebe, co chce. Pro mě to význam má, a to mně stačí.*“

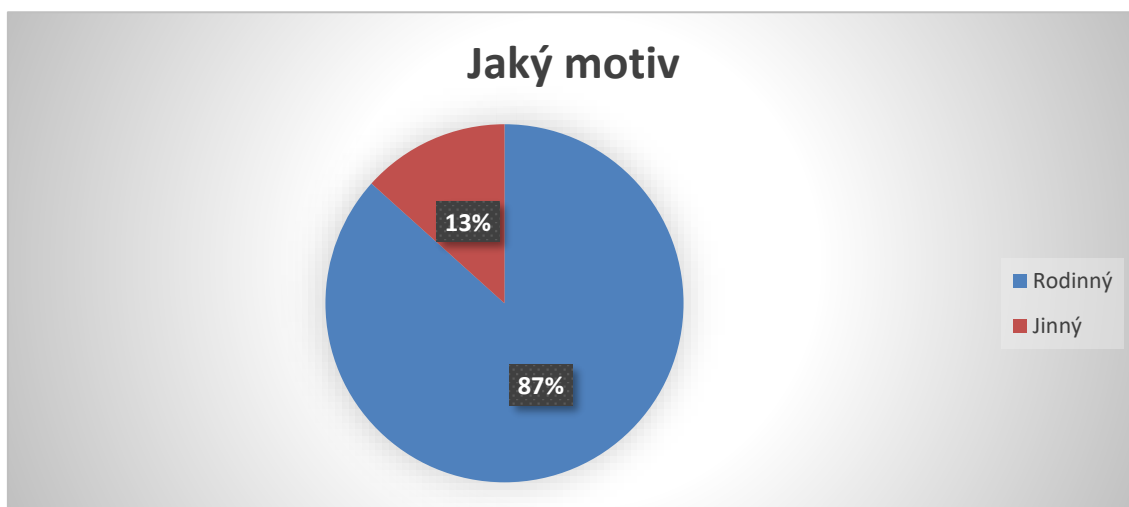
Lukáš: „*Znám plno lidí, co má tetování, které nemá absolutně žádnou hodnotu. Byl jsem jeden z těch, který si nechal udělat tetovačku kvůli parádě, takže nemusí to mít nějaký význam. Je to spíše takový módní doplněk jako náušnice u ženských (smích), jestli mně rozumíte. Ted' už moje kérky mají nějaký význam, ale jak jsem říkal, ze začátku neměly a nějak mě to neštvalo.*“

Tomáš: „*Moje tetování mají význam a pro mě velmi podstatný. Mám je, vidím na ně každý den, a tak jsem chtěl, aby to mělo nějakou hodnotu. Koukat se na něco, co pro mě nemá význam, je divný. Ale dokonce mám plno kamarádů, co mají tetování a pro to nemá žádný význam. Mají tetování jen kvůli tomu, že se jim to tetování líbí, a tak si*

to nechali vytetovat. Nic proti tomu nemám. Každý má své tělo, tak at' si s ním dělá, co chce. Někdo fetuje, někdo zase má tetovačky.“

Z odpovědí je jasné, že tetování ve vězeňském prostředí by mělo mít nějakou hodnotu a význam, ale zároveň se ukazuje, že se nejedná o pravidlo a pro každého je osobní volbou, co si nechat na své tělo vytetovat. V dnešní době převažuje tetování jako módním prvek, proto je důležité na motivy tetování na dané osobě nahlížet individuálně. Každý motiv nemůže značit stejný význam. Zatímco pro mnohé respondenty má svůj význam, sami dodávají, že pro jiné mít žádný hlubší nemusí.

3.2.6.2.10 Sedmnáctá otázka: „Vybrali, byste si pro další tetování spíše motiv rodinný nebo jiný motiv?“

Graf č. 15, Jaký motiv vězni preferují

U otázky číslo sedmnáct vyšly velmi zajímavé odpovědi. Na začátku byla zmíněna první tetování spíše jako nerozvážená, nedomyšlená, anebo měla rodinnou a osobní hodnotu, ale během pobytu ve věznicí se hodnota rodiny ještě zvětšila. U poslední otázky se pak ukazuje, že po dobu ve vazební věznicí by odsouzení vězni měli na svém těle raději vyobrazené motivy rodiny (dětí a manželek), protože je v daném postrádají. V dotazníkovém šetření 87 % vězňů odpovědělo, že by pro další tetování volilo spíše rodinný motiv tetování a zbylých 13 % vězňů by si nechalo vytetovat jiný motiv tetování.

Petr: „*Jak jsem říkal, moje tetování má spíše význam osobní, ale chci si nechat udělat něco, co se mně líbí, co mám rád a co zároveň znázorňuje moji maminku. Takže těžko říct, ale spíše bych upřednostnil rodinný motiv. Po pobytu ve vazbě a tak jste rád za kus toho rodinného krbu, anebo jak se to říká.*“

Lukáš: „*Tak mně je to jedno, ale já jsem spíš pro tetovačky, co se mně líbí než pro rodinné motivy. I když třeba až potkám nějakou ženskou nebo tak, tak bych si možná vytetoval něco rodinného, ale takhle nemám v plánu nic s rodinou. Chci ten nápis a to je spíš moje osobní věc, kterou jsem si vybral z jiných důvodů.*“

Tomáš: „*Rozhodně rodinný. Myslím si, že tohle u mě bylo 100% rozhodnutí od začátku odchodu z vězení. Rodina je vše, co člověk má. Peníze jsou fajn a takový, ale když jste zavřenej na vazebce, tak prachy nemají hodnotu. Radši chcete vedle sebe blízkou osobu nebo rodinu či přátelé.*“

3.2.7 Závěr

Na závěr praktické části práce shrnu výsledky dotazníku a odpovědi bývalých vězňů vazební věznice v Hradci Králové. Dotazník byl vytvořený speciálně pro vězně a Hradec Králové jsem si vybrala vzhledem ke svému pobytu v tomto městě. Nejdříve jsem kontaktovala ředitele vazební věznice, který mně ale kvůli pandemii COVID-19 nemohl povolit rozhovory s vězni, ale pod určitými podmínkami povolil dotazník. Celkem se jednalo o sedmnáct otázek (otázky jsou v příloze).

Všichni respondenti, kteří odpovídali na dotazník, jsou muži a všichni mají na svém těle tetování. V rozmezí 18 až 30 let je pak 43 % dotazovaných. Důležitá otázka směřovala na vzdělání vězňů, ze kterého vyplynulo, že vězňů s výučním listem je 42 %. Kladla jsem i otázku ohledně náboženství a z dotazníku vyplynulo, že až 27 % vězňů je věřících. Také mně zajímalo místo, kde za posledních pět let vězni pobývali, jelikož jsem chtěla potvrdit informaci, že nejvíce potetovaných vězňů pochází spíše z měst. Z dotazníku vychází, že až 72 % potetovaných vězňů pobývalo za posledních pět let ve městě. Poslední informační otázka, směřovala k tomu, zda byl vězeň v minulosti trestaný. Z dotazníku vyšlo, že 58 % vězňů nebylo v minulosti trestaných a zbylých 42 % bylo.

Druhá část dotazníku už se týká hlavního tématu, a to symboliky tetování ve vazební věznici. V této části práce jsem se zaměřila na otázky typu prvního tetování, jeho významu nebo odlišného pohledu na tetování před nástupem a během pobytu ve vazební věznici. Hlavním cílem této části dotazníků – a potažmo celé práce - bylo zjistit, zda má v kriminálním prostředí tetování nějakou hodnotu, význam či symboliku danou sociálním prostředím jedince, anebo je to jen náhodný „nápad/subjekt“ vytetovaný na těle vězně. Další výzkumným cílem bylo zjistit, zda vězeň změnil svůj pohled na svoje nebo na jiné tetování během svého pobytu ve vězeňském prostředí.

Ohledně tetování jsem se ptala na první tetování vězně a v kolika letech si nechal své první tetování provést. Z dotazníku vyšlo, že první tetování si vězni nechali provést na začátku plnoletosti, v rozmezí 18 až do 25 let, a to celých 58 %. Tetování bylo provedeno spíše bez rozmyslu a bez určité symboliky. Dále jsem

chtěla zjistit, že zda vězni svého činu tetování litují a výsledek vyšel, že 95 % vězňů tetování nelituje a to i přes to, že si je pořídili v mladém věku. Na otázku bývalých i současných vězňů vazební věznice, zda znají někoho, kdo má tetování z vězeňského prostředí a co je nejtypičtějším symbolem tetování ve věznici v Hradci Králové, bylo řečeno, že nejtypičtějším motivem ve vězeňském prostředí je rodinná symbolika. Tyto odpovědi byly do určité míry překvapující, jelikož v informativní části dotazníku vyplynulo, že rodinná symbolika se v mládí u vězňů objevuje jen v minimální míře, zatímco po pobytu ve vazební věznici se vězňům mění pohled na symboliku tetování (i na svou vlastní situaci) a nechávají si naopak tetovat rodinnou symboliku (např. data svých dětí, jména přítelkyň, manželek, partnerek či milenek). S tím souvisely i další dotazníkové otázky, které jsem vězňům položila. Na otázku ohledně budoucího případného tetování z dotazníkového šetření vyšlo, že 93 % vězňů by si pořídilo další tetování a to s rodinným motivem nebo s motivem, který má už pro ně nějakou hodnotu, význam nebo vzpomínku.

Mezi posledními otázkami, které jsem vězňům v dotazníku položila, byla otázka na změnu pohledu na tetování a zda by mělo mít tetování pro osobu význam. Při rozhovorech s bývalými vězni jsem se dozvěděla, že tetování se jim stále líbí a že by si další tetování pořídili, ale že by si už vybrali jiný motiv tetování, a to převážně motiv rodinný. Na to navazuje i poslední otázka v dotazníkovém šetření, na kterou jsme se vězňů zeptala - zda by si vybrali spíše motiv rodinný či jiný motiv tetování. Z odpovědí vyplynulo, že 87 % vězňů by se přiklonilo k rodinnému motivu tetování (než k jinému motivu).

4 Shrnutí výsledků

Symbols a symbolická antropologie, kterými jsem se zabývala na začátku teoretické části, jsou pro tuto práci velmi důležité, jelikož je můžeme spatřit i ve vězeňském prostředí. Samotné vězeňské prostředí začíná být pro odsouzenou osobu novým životem a objevují se zde nové symboly a prvky, například chování odsouzených, tetování či místní mluva a mnoho dalších, které můžeme v tomto prostředí spatřit. Například antropoložka Mary Douglasová, kterou jsem zmiňovala v kapitole symbol, se snažila pochopit symbolické klasifikační systémy a tvrdila, že čisté nebo nečisté jevy nejsou nečisté/čisté ve své podstatě, ale pouze v určitém kulturním kontextu.⁹⁶ Z hlediska tetování by se mohlo jednat o situace, že mimo vězeňské prostředí může být tetování vnímáno jako nečisté, ale ve vězeňském prostředí nemusí být nutně nečisté, protože plní „samozřejmou“ úlohu v klasifikačním systému daného společenství a nikdo mu nemusí přiřazovat takový negativní význam. Hlavní představitel amerického směru symbolické antropologie je především Clifford Geertz, který tvrdil, že pokud chceme porozumět světu, musíme se zaměřit spíše na sdílené symboly, protože člověk je upleten v jejich významech a při styku s druhými jedinci tyto symboly reprodukuje.⁹⁷ Symbol tak nemůže stát sám o sobě, bez sociální interakce, a každý jedinec symboliku vyjadřuje v rámci sociální sdílenosti symbolů.⁹⁸ Podle Clifforda Geertze je pak stěžejním úkolem antropologie porozumění druhým pomocí významů, které se objevují v sociální interakci. Abychom daným fenoménům mohli porozumět, je nutné znát vyjádření, která se užívají právě v momentech sdílenosti a tedy v rámci kulturně-sociálního kontextu.⁹⁹ Celé této pojetí symbolu můžeme spatřit také i ve vězeňském prostředí, kde vězni prostřednictvím symbolů a motivů v podobě tetování vyjadřují svoji minulost nebo například i svoji přítomnost, své pocity nebo

⁹⁶ BUDIL, Ivo T. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-321-0, str. 318.

⁹⁷ ORTNER, Sherry B. Theory in Anthropology Since the Sixties. *Comparative Studies in Society and History* 26 (1), 1984, s. 128-129.

⁹⁸ PĚNIČKA, Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*. Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita, 2014, str. 87 – 88.

⁹⁹ PĚNIČKA, Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*. Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita, 2014, str. 86 – 89.

jen chtějí ukázat svoji dominanci či naopak svoji slabost, lásku k jiné osobě pomocí těchto symbolů na svém těle okolnímu světu. Jak už jsme v praktické části práce zjistili, tetování jako symbol ve vězeňském prostředí je vidět především v rodinných motivech, jako jsou jména žen nebo data dětí vězňů.

Symbolika tetování v kriminálním prostředí je však specifická. Symboly se totiž běžně ve vězeňském prostředí neprojevují tak samozřejmě, ale jsou zahalené do konspirací a utajení, což také znamená, že nejsou běžně přístupné k pochopení tzv. outsiderům, kteří přichází z vnějšího světa, proto je velmi důležité nahlížet v dnešní době na tetování s nadhledem, respektem a pochopením, jelikož ne každý motiv tetování může vyjadřovat stejný význam pro nositele. Pro práci je však stěžejní praktická část.

V této části práce se věnuji samotnému vězeňskému tetování ve vazební věznici. Z dotazníkového šetření (a dodatečných rozhovorů) vyplynulo, že před nástupem do vězení neměly motivy tetování jinou než osobní rovinu a významově pro ně nebylo tetování podstatné. Během pobytu ve vazební věznici se však pohled na tetování a na symboliku změnil a začala převládat rodinná symbolika, která nebyla před nástupem do věznice důležitá. Je tedy zřejmé, že rodinná symbolika začíná být pro vězně důležitá přímo během pobytu ve vazební věznici, kde si podle i podle rozhovorů s bývalými vězni, začínají uvědomovat důležitost rodiny a blízkých osob, se kterými se před nástupem do vazby stýkali. Důvodem je, že po čase samoty a bez rodiny a blízkých osob si člověk začne uvědomovat, že mu rodina chybí, a proto se pohled vězňů na rodinu začne měnit. To se pak odráží i v kultuře a symbolice tetování. Pokud nemělo tetování před nástupem do vazební věznice jiný než osobní význam, během pobytu ve věznici se objevuje rodinná symbolika, která se stává přední a podstatnou. Můžeme tedy říct, že se vězni přiklání od osobních preferencí k rodinným symbolům a to pod vlivem vězeňského prostředí, které má vliv na utváření a určování symboliky.

Transkulturní komunikace se zabývá dialogem mezi různými náboženstvími, kulturami a další kulturními odlišnostmi. Zabývá se tedy i setkáváním se a střetáváním různých kultur a subkultur a tímto střetem je i vězeňské prostředí, kde se objevují odlišné typy osobností, pohlaví, náboženství, tak i například odlišné rasy či kultury. Proto je důležité i v tomto prostředí najít společný komunikační

prvek. Jedním z komunikačních prvků v této sféře je symbolika tetování, jelikož všechny vězně, ať už jsou jiného pohlaví, náboženství či rasy spojuje jedno - nový svět za mřížemi, ale i odloučení se od své rodiny a blízkých přátel. Aby si svoji rodinu a přátele připomněli, nechávají si vězni na svá těla vytvářet rodinnou symboliku, kterou dávají najevo své pocity a myšlenky. Tento prvek se snaží překonat „bariéru“ mezi odlišnými světy a navázat mezi sebou dialog, navzájem se informovat a předat si zkušenosti a pocity ze svého života. Symbolika má ve vězeňském nesmírně důležitou roli. Jak jsme viděli, vězeňské prostředí představuje specifický svět, který má jak vlastní jazyk, v rámci, kterého si utváří, modifikuje a udržuje vlastní symboly.¹⁰⁰ Proto si myslím, že transkulturní komunikace v tomto prostředí je velmi značná díky novému prostředí, které vězni pociťují. Je velmi důležité pro pochopení komunikace, dialogů či symbolů na vězeňské prostředí nahlížet s rozumem, respektem, a hlavně s trochou informovanosti, jelikož osoba, která světu a komunikaci v této subkultuře nerozumí, nemůže pochopit osoby, které v této subkultuře žijí. Podstatné je pro lepší pochopení vězeňského prostředí a osob, které v tomto prostředí existují, se nadále věnovat a zkoumat danou subkulturu, jelikož si myslím, že pořád je tato sféra, především na území České republiky málo prozkoumaným „terénem“, který si zaslouží více pozornosti.

Práce se mi psala dobře, velmi mě bavila a jsem moc ráda, že jsem si téma tetování ve vězeňském prostředí vybrala. Díky tomu jsem poznala nové osoby, navštívila vazební věznic v Hradci Králové, zajistila kontakty na bývalé vězně vazební věznice a dokázala jsem prozkoumat další část subkultury, která je podle mého názoru stále málo zmapovaná. Také jsem ráda, že jsem práci zvládla i přes problémy spojené s pandemií COVID-19. Pokud mi to bude umožněno, ráda bych se tímto tématem zabývala i nadále. Chtěla bych v budoucnu vést rozhovory s vězni i osobně, abych mohla více poznat jejich charakter a osobitost.

¹⁰⁰ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Symbolika kriminálního tetování*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-693-4, str. 17.

5 Seznam použité literatury

Použité zdroje

Tištěné zdroje

Bible kralická: Starý a Nový zákon: [podle posledního vydání Kralického z roku 1613 *Bibli svatá, aneb, Všechna svatá písmena Starého i Nového zákona*]. Neupr. a úplné vyd. Liberec: Družstvo Ekon, 2014. ISBN 978-80-87995-00-6.

BABYRÁDOVÁ, Hana. *Rituál, umění a výchova*. Brno: Masarykova univerzity, 2002. ISBN 80-210-3029-1.

BALES D. William, BLOMBERG Thomas. G., WATERS E. Kevin. Inmate Tattoos and In-Prison and Post-Prison Violent Behavior. *International Journal of Criminology and Sociology* 21 (2), 2013. str. 20-31.

BECKER, Udo. *Slovník symbolů*. Vyd. 2. Přeložil Petr PATOČKA. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-284-3.

BLAŽEK, Vladimír. *Komunikace a lidské tělo: antropologie chování 5: [(učební text pro nebiologické a nepsychologické obory)]*, Plzeň., Západočeská univerzita, 2011, ISBN 978-80-261-0033-1.

BUDIL, Ivo T. *Mýtus, jazyk a kulturní antropologie*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-321-0.

BOROKHOV, Alexander., BASTIAANS, Roland., LERNER, Vladimir, *Tattoo Designs Among Drug Abusers*. The Israel journal of psychiatry and related sciences 43(1), 2006. str. 28-33.

DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-454-3.

DURKHEIM, Émile. *Elementární formy náboženského života: systém totemismu v Austrálii*. Praha: Oikoymenh, 2002. ISBN 80-7298-056-4.

FIKSA, Radek, *Tetování, Žďár nad Sázavou*: Sowulo Press, 2005. ISBN 978-8090-361-812.

FUCHS, Pavel. *Člověk a tetování*. Věda a život 4 (2), 1911. str. 41-42.

GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur: vybrané eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. ISBN 80-85850-89-3.

- HILGEROVÁ, M. Inez. *Chippewa Child Life and Its Cultural Background*. Michigan: Minnesota Historical Society Press, 1992. ISBN 978-0873512718.
- KALAMÁR, Štěpán. *Terminologie a symbolika užívaná soudobou extremistickou scénou*. Ostrava: Key Publishing, 2011. ISBN 978-80-7418-103-0.
- KELLEROVÁ, Kristýna. *Význam tetování v přirozených prostředích výchovy*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, 2015.
- LÉVI-STRAUSS, Claude. *Smutné tropy*. Vyd. 2. Přeložil Jiří PECHAR. Praha: Rybka, 2011. ISBN 978-80-87067-11-6.
- LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019.
- MAŘÁDEK, Vladimír. *Vězeňství*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, , 2005. ISBN 80-7368-002-5.
- MURPHY, Robert Francis. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. ISBN 80-85850-53-2.
- NOVÁČEK, Otakar. *Tetování a tetovaní*. Brno: Moravské nakladatelství VI, 1937.
- ORTNER, Sherry B. Theory in Anthropology Since the Sixties. *Comparative Studies in Society and History* 26 (1): 1984, str. 126-166.
- PĚNIČKA, Robin. *Kapitoly z dějin antropologie*. Brno: Ústav antropologie přírodovědecké fakulty, Masarykova univerzita: 2014.
- RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014. ISBN 978-80-204-3286-5.
- RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání. ISBN 80-7106-780-6.
- SANDERS, Clinton. *Customizing the body: the art and culture of tattooing*. Philadelphia: Temple University Press, 2007. ISBN 978-1592-138-876.
- SCHEINFELD, Noah., Tattoos and religion. *Clinics in Dermatology* 25 (3): 2007. str. 152-163.
- SPENNEMANN, Dirk H. R. *Tetování na Marshallových ostrovech*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2007. ISBN 978-80-903957-0-1.

VAIL, D. Angus. "Tattoos are like potato chips... you can't have just one". The process of becoming and being a collector. *Deviant Behavior* 20 (3): 1999. str. 253 – 273.

WATKINS, Jack. *Tetování: symboly a významy*. Praha: Brána, 2011. ISBN 978-80-7243-523-4.

Zákon č. 169/1999., §28 ods. 3. písm. e) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

Internetové zdroje

Britannica.com. [online]. Dostupné na: <https://www.britannica.com/topic/symbol>.

Vazební věznice Hradec Králové. [online]. Dostupné na: <https://www.vscr.cz/vazebni-veznice-hradec-kralove/o-nas/>

Přílohy

Dotazník

Dobrý den,

Jsem studentkou oboru Transk-kulturní komunikace na Pedagogické fakultě Univerzity v Hradci Králové.

Ráda bych Vás požádala o pomoc při výzkumu k mé bakalářské práci, která je na téma „*Tetování jako symbol ve vězeňské kultuře.*“

Proto Vás prosím o vyplnění dotazníku. Ujišťuji Vás, že dotazník je anonymní a Vše odpovědi budou použity pouze pro výzkumné účely.

Děkuju za Váš čas a pomoc.

Správnou odpověď zakroužkujte.

1. Pohlaví: Muž Žena

2. Věk: 18 – 30

31 – 40

41 – 50

51 – 60

61 – 70

Více jak 71

3. Nejvyšší vzdělání: Bez vzdělání

Základní vzdělání

Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělání s maturitou

Vysokoškolské vzdělání

4. Kde jste nejdéle pobýval/a za posledních 5 let, než jste nastoupil/a do věznice.

VESNICE

MĚSTO

5. Jste věřící? ANO NE

Pokud ANO, k jaké víře se stavíte? Křesťanství Islám Judaismus
Buddhismus Jiné (jaké)

6. Byl jste v minulosti už trestaný? ANO NE

7. Máte na svém těle TETOVÁNÍ? ANO NE

8. V kolika letech jste se nechal/a poprvé tetovat?

9. Co bylo Vaše první tetování a jaký je jeho význam?

10. Kolik tetování máte, a kde na svém těle máte tetování umístěné?

11. Litujete některých svých tetování? Proč? ANO NE

12. Máte některé ze svých tetování vytvořené z vězeňského prostředí?
ANO NE

13. Víte o někom, kdo má vytvořené tetování z vězeňského prostředí?
ANO NE

14. Chtěl/a by, jste do budoucna další tetování?
ANO NE

Pokud ANO, jaké další tetování by to bylo?

15. Změnil Vám pobyt ve vězení, pohled na tetování? Proč?
ANO NE

16. Mělo by každé tetování mít význam pro nositele?
ANO NE

17. Vybrali byste si z dalších tetování spíše motiv rodinný nebo jiný motiv?